

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 192

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

54 tomas
2011 m. liepos 1 d.

Pranešimo Nr.	Turinys	Puslapis
I	<i>Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės</i>	
	REZOLIUCIJOS	
	Regionų komitetas	
	90-oji plenarinė sesija, 2011 m. gegužės 11, 12 d.	
2011/C 192/01	Regionų komiteto rezoliucija dėl reagavimo į revoliucijų Viduržemio jūros šalyse poveikį ir padarinius	1
	NUOMONĖS	
	Regionų komitetas	
	90-oji plenarinė sesija, 2011 m. gegužės 11, 12 d.	
2011/C 192/02	Regionų komiteto nuomonė „ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimas. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“	4
2011/C 192/03	Regionų komiteto nuomonė „Integracinį augimą ir tvarų vystymąsi remianti ES vystymosi politika. ES vystymosi politikos poveikio didinimas“	10

LT

Kaina:
3 EUR

(Tęsinys antrajame viršelyje)

<u>Pranešimo Nr.</u>	Turinys (tęsinys)	Puslapis
2011/C 192/04	Regionų komiteto nuomonė „Geresnis Europos reagavimas į nelaimes“	15
2011/C 192/05	Regionų komiteto nuomonė „BŽŪP artėjant 2020 m.: su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“	20

III *Parengiamieji aktai*

Regionų komitetas

90-oji plenarinė sesija, 2011 m. gegužės 11, 12 d.

2011/C 192/06	Regionų komiteto nuomonė „Plataus užmojo Europos žemės ūkio kokybės schemų politika“	28
2011/C 192/07	Regionų komiteto nuomonė „Pieno teisės aktų paketas“	36

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

90-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2011 M. GEGUŽĖS 11, 12 D.

Regionų komiteto rezoliucija dėl reagavimo į revoliucijų Viduržemio jūros šalyse poveikį ir padarinius

(2011/C 192/01)

REGIONŲ KOMITETAS

su tų šalių žmonių reikalavimais užtikrinti jiems tikrą demokratiją, politinį pliuralizmą, pagrindines laisves ir pagarbą žmogaus teisėms;

Besitęsianti humanitarinė krizė

1. susirūpinęs stebi pokyčius ir nestabilią padėtį pietinėse Viduržemio jūros šalyse ir visiškai pritaria visuomeninių, ekonominių ir politinių reformų procesui, kuris turėtų atnešti tikrą demokratiją ir naują stabilumą į visas jo apimtas šalis ir suteikti realių galimybių regiono vyrams ir moterims kurti taiką ir siekti klestėjimo; apgailestauja dėl bet kokios rūšies smurto ir žmogaus teisių pažeidinėjimo kai kuriose regiono šalyse, šiuos reiškinius griežtai smerkia ir primygtinai ragina Europos Sąjungą laikytis savo įsipareigojimų ir paremti taikias permainas ir perėjimą į demokratiją;

2. yra sunerimęs dėl pabėgėlių judėjimo, kurį paskatino įvykiai Šiaurės Afrikoje ir kuris turi tiesioginį poveikį toms valstybėms narėms ir jų vietos bendruomenėms, kurios yra arčiau šio regiono; todėl pabrėžia, kad tikrai būtina nedelsiant ir konkrečiai pademonstruoti solidarumą ir suteikti reikiamą Europos Sąjungos ir valstybių narių Europos Vadovų Tarybos 2011 m. kovo 11 d. priimtoje deklaracijoje ir Europos Vadovų Tarybos 2011 m. kovo 24–25 d. susitikimo išvadoje pažadėtą paramą;

3. primena 2011 m. kovo 4 d. Regionų komiteto prezidento paskelbtą deklaraciją ⁽¹⁾, kurioje buvo pareikšta parama viso regiono šalių siekiams, ir pareikštas Komiteto solidarumas

4. pažymi, kad nemažai žmonių į ES atvyksta dėl ekonominių, politinių ir socialinių priežasčių; pripažįsta, kad kai kurie iš šių asmenų savo gyvenamąją vietą yra priversti palikti dėl nepaprastosios padėties regione, todėl jie galbūt teisėtai pretenduoja į prieglobstį arba tarptautinę apsaugą; primena, kad teisę į prieglobstį be kita ko užtikrina Pagrindinių teisių chartija ir ES ir valstybių narių įsipareigojimai pagal tarptautinę teisę;

5. pripažįsta, kad politinis ir socialinis nestabilumas pietinėse Viduržemio jūros šalyse, represijos, ekonominiai sunkumai įvairiuose sektoriuose bei blogėjančios sąlygos yra pagrindiniai veiksniai, skatinantys gyventojų migraciją regione ir iš jo; mano, kad migracija tęsis, nes vis daugiau žmonių bėga vejami politinių neramumų ir skurdo;

Operatyvus atsakas į krizę

6. pabrėžia, jog reikia nedelsiant ir skubiai reaguoti į blogėjančią humanitarinę situaciją ir tai daryti atsižvelgiant į kiekvieno žmogaus pagrindines teises ir konkrečią padėtį; mano, kad reaguoti reikia suderinus ES, valstybių narių ir subnacionalinio lygmens valdžios institucijų veiksmus, ir kartoja, kad ES institucijos, agentūros ir valstybės narės gali bet kada pasinaudoti ES miestų ir regionų patirtimi, kurią jie sukaupė reaguodami į nepaprastąją padėtį ir užtikrindami civilinę saugą; reaguojant reikėtų įtraukti ir organizuotą pilietinę visuomenę, nes taip būtų galima pasinaudoti atitinkamų valstybių gyventojų tarpusavio ryšiais;

(¹) CdR 113/2011

7. ragina tikrai ir realiai solidarizuotis su tomis valstybėmis narėmis ir bendruomenėmis, kurias tiesiogiai paliečia migrantų srautai, ir, laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 80 straipsnio, teisingai pasidalyti sutartyse nustatytais veiklos ir finansiniais įsipareigojimais; ragina ES ir valstybes nares nuolat koreguoti priemones atsižvelgiant į besikeičiančią padėtį ir į migrantų, perkeltųjų asmenų ir jiems pagalbą teikiančių bendruomenių poreikius;

8. ragina visas ES vietos ir regionų valdžios institucijas pritarti pabėgėlių iš regiono perkėlimo veiksmų planui, padalijamam problemos sprendimo našta, ir įsteigti solidarumo fondą, kuris būtų skirtas krizės sukeltoms humanitarinėms problemoms spręsti; todėl siūlo joms paraginti valstybes nares, remiantis valstybių narių solidarumo principu ir siekiant pademonstruoti, kad Europos Sąjunga yra iš tiesų pasiryžusi būti solidari ir dalytis atsakomybe, taikyti praktikoje Tarybos direktyvoje 2001/55/EB dėl minimalių normų suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimančioms tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą, numatytą mechanizmą;

9. laukiant, kol šiam tikslui bus specialiai skirtos lėšos, ragina naudoti turimas finansines priemones ir sparčiai suteikti išteklius nukentėjusiose teritorijose, kad būtų galima reaguoti į nepaprastąsias situacijas, kylančias dėl migrantų antplūdžio;

10. siūlo numatyti kompensacines priemones remti toms teritorijoms, kurios labiausiai nukentėjo dėl nepaprastosios padėties, kad būtų galima užtikrinti atsvarą milžiniškiems nuostoliams ir neigiamam poveikiui vietos ekonomikai, ypač svarbiuose sektoriuose, pavyzdžiui, turizmo ir žvejybos sektoriuose;

11. todėl siūlo persvarstyti Tarybos direktyvą 2001/55/EB aiškiau nustatant, kas yra „masinis migrantų srautas“, galbūt šį reiškinį apibrėžiant pagal jo santykį su priimančios šalies gyventojais;

12. pabrėžia, kad visos priemonės, kurių ėmėsi valstybės narės, privalo atitikti ES teisės aktus ir Šengeno teisyną, kuris garantuoja laisvą piliečių judėjimą ES ir yra didžiulis Europos integracijos laimėjimas, ir paisyti pagrindinių žmogaus teisių, kurios apibrėžtos tarptautinės teisės aktuose ir ES sutartyse, pirmiausia Pagrindinių teisių chartijoje;

13. teigiamai vertina Europos Komisijos pasiūlymus, kuriais siekiama užtikrinti, kad Šengeno sistema ir toliau išliktų Bendrijos sistema, tuo garantuojant, kad, prireikus, į išorės įvykius Šengeno sistema reaguotų skaidriai, laikantis bendrų Europos taisyklių ir be pagrindo neribojant įtvirtinto tarpvalstybinio bendradarbiavimo;

Ilgalais krizės sprendimas

14. geriau nei kada nors supranta, kaip svarbu yra skubiai kurti visuotinę bendrą migracijos ir prieglobsčio politiką, kuri remtųsi solidarumu ir teisingu atsakomybės pasidalijimu; pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijas reikėtų pirmąsias įtraukti į teisėtos migracijos ir migrantų integracijos politiką;

15. reikalauja suteikti visas pastangas kovai su neteisėta migracija ir jos šalutiniu poveikiu, visų pirma, prekyba žmonėmis; sutinka, kad reikia sudaryti ES ir regiono šalių readmisijos susitarimus; ragina pakeisti FRONTEX įgaliojimus ir funkcijas, taip pat padidinti šios agentūros finansinius, techninius ir žmogiškuosius išteklius, kurių reikia patruliuoti ES pasienyje, įskaitant Viduržemio jūros pakrantes;

16. pritaria raginimams persvarstyti dabartinius prieglobsčio teisės aktus, visų pirma valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymų nagrinėjimą, nustatymo mechanizmą; ragina ES institucijas ir valstybes nares toliau siekti sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą; tikisi, kad Europos prieglobsčio paramos biuras teiks vertingą migracijos valdymo paramą toms valstybėms narėms, kurioms tenka daugiausia migracijos problemų;

17. yra įsitikinęs, kad laisvais ir sąžiningais rinkimais ir teisinės valstybės principais paremta demokratija, taip pat veiksmingas ir demokratiškas vietos ir regionų valdymas yra būtini atitinkamų šalių stabilumui ir politiniam ir ekonominiam vystymuisi ir atlieka svarbų vaidmenį padedant piliečiams panaudoti savo gebėjimus savo pačių valstybėse;

18. pabrėžia, kad gebėjimų stiprinimo programos pagal plėtros ir Europos kaimynystės politiką duoda praktinę naudą ir, pateikdamas Vietos administravimo priemonės bandomąją programą kaip konkretų pavyzdį⁽²⁾, teigia, kad reikėtų parengti panašių iniciatyvų pietinėms Viduržemio jūros šalims, kad būtų galima paremti jų gebėjimų stiprinimą vietos ir regionų lygmeniu;

19. atkreipia dėmesį į migracijos ir vystymosi politikos ryšį ir man, kad būtina parengti politines priemones, kurios regione sudarytų stabilią ateitį vietos gyventojams garantuojančias ekonomines ir socialines sąlygas, taigi mažintų paskatas migruoti; mano, kad visų pirma būtina mažinti skurdą ir kurti darbo vietas jaunesniajai kartai, todėl ragina panaudoti visus turimus ES išteklius ir patirtį remiant švietimą ir profesinį mokymą tose valstybėse;

⁽²⁾ Regionų komitetas jau dabar glaudžiai bendradarbiauja su Europos Komisija remdamas šią bandomąją programą, kurioje kol kas dalyvauti gali tik šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės.

20. pabrėžia, kaip svarbu plėsti prekybą ir investicijas tose valstybėse ir pasirūpinti mikrokreditais smulkiąjam verslui kurti – tai leistų minėtoms valstybėms padidinti savo ekonomikos augimą ir sumažinti skurdą; didesnė prekyba su Šiaurės Afrika taip pat būtų naudinga Europai – būtų sukurta daug darbo vietų europiečiams ir paskatintas ES ekonominis augimas; todėl ragina imtis bendrų priemonių prireikus pašalinti likusias prekybos kliūtis;

21. yra įsitikinęs, kad Viduržemio jūros sąjunga galėtų atlikti didelį vaidmenį sprendžiant migracijos ir jos padarinių problemas, jeigu tik visos suinteresuotos šalys pademonstruotų reikiamą politinę valią ir skirtų tam išteklių; šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į galimą Europos ir Viduržemio jūros valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėjos (ARLEM) indėlį – sudaryti sąlygas vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimui ir keitimuisi praktine patirtimi; mano, kad ARLEM turėtų atidžiai įvertinti situaciją, suteikti prioritetinę svarbą reagavimui į tebesiklostančius įvykius ir pagal savo įgaliojimus imtis reikiamų priemonių demokratizacijos procesui atitinkamose šalyse aktyviai paremti;

22. pažymi, kad diplomacija miestų ir regionų lygmeniu gali padėti paskatinti ir konsoliduoti šiuo metu vykstančius demokratizacijos procesus, įtraukti į juos plačiąją visuomenę ir pagerinti santykius tarp šalių ir jų vyriausybių;

23. ragina Europos Komisiją užtikrinti, kad būsimose politinėse iniciatyvose⁽³⁾ būtų numatytos prielaidos organizuoti visuotinį reagavimą į krizes ir atsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį ir indėlį, ir prašo užtikrinti, kad glaudžiai sąveikaujant su vietos ir regionų lygmeniu atsirastų dar didesnė imigracijos ir prieglobsčio politikos, išorės veiksmų ir vystomosios politikos sinergija;

24. prašo Regionų komiteto pirmininkės perduoti šią rezoliuciją Europos Tarybos, Europos Parlamento, Europos Komisijos pirmininkui, Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančiai Vengrijai, Europos išorės veiksmų tarnybai, Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Viduržemio jūros šalių sąjungos pirmininkams ir sekretariatui, šios sąjungos parlamentinei asamblėjai ir ARLEM.

2011 m. gegužės 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Pavyzdžiui, persvarstant Europos kaimynystės politiką, rengiant metinę migracijos ir prieglobsčio ataskaitą, komunikatą dėl didesnio solidarumo ES viduje, komunikatą dėl migracijos ir mobilumo siekiant vystymosi ir visuotinio požiūrio į migraciją.

NUOMONĖS

REGIONŲ KOMITETAS

90-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2011 M. GEGUŽĖS 11, 12 D.

Regionų komiteto nuomonė „ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimas. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“

(2011/C 192/02)

REGIONŲ KOMITETAS

- džiaugiasi, kad Komisija MVĮ laiko Europos ekonomikos pagrindu, ir mano, kad darbo vietoms išsaugoti nepaprastai svarbu MVĮ suteikti galimybę lengviau dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Todėl būtina kuo greičiau pašalinti kliūtis MVĮ teikti konkursinius pasiūlymus,
- rekomenduoja Komisijai skatinti konkurso dalyvius nacionaliniu lygmeniu naudotis „viešųjų pirkimų pasais“ (pirmenybė teikiama elektroninės registracijos sistemai) ir suvienodinti jų turinį bei naudojimo sąlygas. Pasas parodo, kad veiklos vykdytojas turi per viešuosius pirkimus perkančiųjų organizacijų dažnai prašomus pareiškimus ir dokumentus. Turinčiam šį pasą veiklos vykdytojai nebereikia nuolat siųsti tų pačių pareiškimų ir dokumentų. Tai sutaupo daug laiko ir išteklių dažnai viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems veiklos vykdytojams,
- didelę svarbą teikia galimybei pasinaudoti viešaisiais pirkimais inovacijų, socialinės įtraukties, tvarumo ir aplinkosaugos tikslams įgyvendinti. Šiuos tikslus pasiekti trukdo vienas kriterijus: konkurso dalyviams nurodyti reikalavimai ir pageidavimai turi būti svarbūs sutarties objektui. Todėl svarba sutarties objektui neturėtų būti sutarties sąlyga.

Pranešėjas	Henk KOOL (NL / ESP), Hagos miesto vykdomosios tarybos narys
Pamatinis dokumentas	Žalioji knyga dėl ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimo. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas COM(2011) 15 galutinis

I. PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. Komitetas palankiai vertina Europos Komisijos žaliąją knygą „ES viešųjų pirkimų politikos modernizavimas. Efektyvesnės Europos viešųjų pirkimų rinkos kūrimas“. Šiame dokumente Komisija atkreipia dėmesį į vietos ir regionų valdžios institucijų ir kitų perkančiųjų organizacijų poziciją dėl viešųjų pirkimų direktyvų, visų pirma sąnaudų mažinimo, modernizavimo, aiškumo ir supaprastinimo klausimais.

2. Komitetas mano, kad Direktyva 2004/18/EB (toliau – direktyva) pernelyg detalizuoja tam tikrus aspektus, todėl rekomenduoja Komisijai ją kiek galima labiau supaprastinti.

3. Komitetas taip pat rekomenduoja paaiškinti kai kuriuos nelabai aiškius direktyvos punktus. Tam tikrus esminius jos aspektus išaiškino Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Komiteto nuomone, būtų labai naudinga kodifikuoti pagrindinius su teismų praktika susijusius aspektus, tačiau vengti pernelyg didelio sugriežtinimo. Komitetas pabrėžia, kad B paslaugų sutartims, dotacijoms, su žeme susijusiems sandoriams, sutartims tarp perkančiųjų organizacijų ir sutartims, kurių vertė mažesnė už nustatytas ribines vertes, neturėtų būti taikomas reikalavimas rengti viešuosius pirkimus ar skaidrumo reikalavimas, jeigu šios sutartys nėra tarpvalstybinio pobūdžio.

4. Komiteto nuomone, norint užtikrinti optimalų vidaus rinkos veikimą, svarbu skatinti perkančiųjų organizacijų ir rinkos subjektų profesionalumą. Komitetas ragina Komisiją remiantis esamomis nacionalinėmis sistemomis steigti nacionalinius kompetencijos centrus ir Europos lygmens kompetencijos centrą. Šie centrai, be kita ko, galėtų padėti perkančiosioms organizacijoms siekti tikslų inovacijų, tvarumo ir aplinkosaugos srityse bei skatinti viešuosius pirkimus iš socialinių įmonių. Neturėtų būti privaloma naudotis šių centrų paslaugomis, vietos ir regionų valdžios institucijoms turėtų būti palikta veiksmų laisvė šioje srityje.

II. REKOMENDACIJOS

Mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ)

5. Komitetas džiaugiasi, kad Komisija MVĮ laiko Europos ekonomikos pagrindu, ir mano, kad darbo vietoms išsaugoti

nepaprastai svarbu MVĮ suteikti galimybę lengviau dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Todėl būtina kuo greičiau pašalinti kliūtis MVĮ teikti konkursinius pasiūlymus.

6. Svarbu maksimaliai sumažinti įmonių dalyvavimo viešųjų pirkimų konkursuose sąnaudas. Todėl Komitetas pritaria Komisijos pasiūlymui kiek galima dažniau tenkintis pačių įmonių parengtais pareiškimais, o originalių dokumentų prašyti tik iš atrinktų kandidatų arba konkurso laimėtojo.

7. Komitetas rekomenduoja Komisijai skatinti konkurso dalyvius nacionaliniu lygmeniu naudotis „viešųjų pirkimų pasais“ (pirmenybė teikiama elektroninės registracijos sistemai) ir suvienodinti jų turinį bei naudojimo sąlygas. Pasas parodo, kad veiklos vykdytojas turi per viešuosius pirkimus perkančiųjų organizacijų dažnai prašomus pareiškimus ir dokumentus. Turinčiam ši pasą veiklos vykdytojai nebereikia nuolat siųsti tų pačių pareiškimų ir dokumentų. Tai sutaupo daug laiko ir išteklių dažnai viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems veiklos vykdytojams. Šis pasas galioja nustatytą laikotarpį, kadangi pasui išduoti reikalingos pažymos galioja ribotą laiką, o tai dokumentui suteikia patikimumo. Tokia sistema kai kur jau veikia, o jos rezultatai – labai geri. Viešųjų pirkimų paso naudojimas dėl šio paso pobūdžio neturėtų pareikalauti didelių išlaidų.

8. Nepatartina, jei nebūtina, sujungti keletą perkančiųjų organizacijų pirkimų ir skirtingo pobūdžio pirkimų į vieną sutartį: kuo didesnė sutarties apimtis, tuo sudėtingesnė gali būti kriterijai. Todėl Komitetas rekomenduoja Europos Komisijai atkreipti dėmesį į šią MVĮ išskylančią problemą ir aiškinamajame memorandumė ar atitinkamame dokumente akcentuoti sutarčių išskaidymo svarbą.

9. Didesnės galimybės naudotis derybų procedūra yra palankios MVĮ. Ši procedūra ir perkančiosioms organizacijoms, ir konkursų dalyviams suteikia tam tikro lankstumo. MVĮ svarbiausia yra jų prekės ar paslaugos žinomumas, o ne konkurso procedūra. Todėl Komitetas ragina Komisiją leisti taikyti derybų procedūrą kaip standartinę procedūrą. Labai svarbu, kad ji būtų reglamentuojama lygiai taip pat, kaip Direktyvoje 2004/17/EB (Paslaugų direktyva), kai perkančiosios organizacijos pasirenka tokią viešųjų pirkimų procedūrą, kuri, jų manymu, labiausiai tinka konkrečiam viešajam pirkimui. Komitetas rekomenduoja supaprastinti ir visas paralelias procedūras.

10. Dabartinė ribota procedūra gali būti nepalanki MVĮ. Pirmuoju ribotos procedūros etapu, t. y. atrankos etapu, galima išdėstyti tik su veiklos vykdytoju susijusius pageidavimus ir reikalavimus. Atrankos metu išdėstyti pageidavimai dažniausiai būna susiję su informacija apie subjekto veiklą ir patirtį įgyvendinant projektus. Paprastai didelės įmonės būna įgyvendinusios daugiau projektų negu MVĮ, todėl jos gali nurodyti daugiau projektų ir turi daugiau galimybių laimėti konkursus. Dėl šios priežasties Komitetas rekomenduoja pirmuoju ribotos procedūros etapu taip pat leisti vertinti (kai kuriuos) kriterijus, kuriais remiantis sudaroma sutartis.

Lankstumas

11. Komitetas pageidautų, kad viešųjų pirkimų procedūros būtų lankstesnės.

12. Viešųjų pirkimų teisė yra sudėtinga, o konkursų dalyvių galimybės ištaisyti klaidas savo paraiškose yra ribotos. Tai visų pirma priklauso nuo (nacionalinės) teismų praktikos ir perkančiųjų organizacijų atitinkamuose konkurso dokumentuose padarytų sprendimų. Todėl Komitetas rekomenduoja naujoje direktyvoje arba prie jos pridedamame aiškinamajame memorandume patikslinti, kokias klaidas konkurso dalyviai gali ištaisyti ir kokią papildomą informaciją gali pateikti arba ką gali pakeisti konkurso dokumentuose.

13. Dėl konkurso dalyvių pateiktų klausimų viešųjų pirkimų procedūros metu perkančiajai organizacijai gali tekti pakeisti ar koreguoti sutarties sąlygas. Prireikus iš esmės keisti sutartį, procedūra turi būti laikinai sustabdyta ir konkursas turi būti rengiamas iš naujo. Todėl Komitetas rekomenduoja perkančiosioms organizacijoms sukurti paprastą sutarčių keitimo mechanizmą, pavyzdžiui, sudaryti galimybę pateikti oficialią pataisą ir šiek tiek pratęsti paraiškų teikimo terminą.

14. Vykdam sutartį gali paaiškėti, kad perkančioji organizacija norėtų iš dalies pakeisti kokį nors punktą, bet tai negali būti laikoma neįmanomu numatyti ir būtinu dalyku. Todėl, Komiteto nuomone, būtų prasminga sušvelninti dabartinę nuostatą dėl koregavimo. Būtų galima skirti rangovui, su kuriuo iš pradžių buvo sudaryta sutartis, papildomo darbo, kuris sudarytų tam tikrą procentinę sutarties dalį, rangovo neįpareigojant tenkinti direktyvos 31 straipsnyje numatytų sąlygų.

15. Komitetas ragina Komisiją naujoje direktyvoje pateikti lankstesnę preliminarųjų susitarimų apibrėžtį. Preliminarieji susitarimai turėtų būti reglamentuojami lygiai taip pat kaip Paslaugų direktyvoje. Sutarčių terminai ir nuostata, kad preliminarajame susitarime tik išimties tvarka turi būti numatyti du tiekėjai, turėtų būti išbrauktos kaip nereikalingos nuostatos.

Viešųjų pirkimų panaudojimas inovacijoms, pirkimams iš socialinių įmonių, tvarumui ir aplinkosaugai skatinti

16. Komitetas palankiai vertina žaliajoje knygoje išreikštą Komisijos susirūpinimą dėl to, kaip įgyvendinti tikslus aplinkos apsaugos srityje, skatinti socialinę įtrauktį, pagerinti prieinamumo žmonėms su negalia kriterijus ir stiprinti inovacijas.

17. Komitetas pabrėžia, kad strategijos „Europa 2020“ sėkmę iš esmės lems tai, kaip vietos ir regionų lygmeniu pavyks įgyvendinti naujus novatoriškus sprendimus, pasirinktus pavyzdinių iniciatyvų tikslais. Nauja novatoriška praktika nesusiformuoja pati savaime. ES viešųjų pirkimų taisyklių modernizavimas privalo padidinti savivaldybių ir kitų viešųjų veiklos vykdytojų, kaip naujų sprendimų kūrėjų, strateginį aktyvumą ir veiklą.

18. Komitetas pabrėžia, kad modernizuojant viešųjų pirkimų taisykles turi būti išplėstas viešojo sektoriaus vaidmuo skatinant inovacijas. Taip pat reikia sudaryti sąlygas įgyvendinti stambius – siekiančius keletą milijonų eurų – vystymosi projektus sudėtingoms socialinėms problemoms spręsti. Tuos projektus vykdytų riziką prisiimančios konsorciumai. Savivaldybės ar kiti viešieji veiklos vykdytojai turi turėti galimybę savo lėšomis sudaryti tokius konsorciumus, kurie leistų sutelkti reikiamus įmonių ir kitų organizacijų gebėjimus. Rengti įprastą konkurencinį konkursą būtų sunku, gal net neįmanoma. Nepaisant viešųjų pirkimų konkursams taikomų taisyklių, kai kuriama kažkas visiškai naujo, reikėtų galimybės derybų būdu sutelkti skirtingus gebėjimus ir sudaryti sąlygas mažų įmonių dalyvavimui.

19. Komitetas didelę svarbą teikia galimybei pasinaudoti viešaisiais pirkimais inovacijų, socialinės įtraukties, tvarumo ir aplinkosaugos tikslams įgyvendinti. Šiuos tikslus pasiekti trukdo vienas kriterijus: konkurso dalyviams nurodyti reikalavimai ir pageidavimai turi būti svarbūs sutarties objektui. Todėl svarba sutarties objektui neturėtų būti sutarties sąlyga. Perkančiosios organizacijos tada galėtų pačios spręsti, ar dėl šių veiksmų atsisakyti sąsajos su sutarties objektu ir kokius kriterijus taikyti, nes aplinkybės valstybės narėse labai skiriasi. Komitetas siūlo šio požiūrio laikytis naujoje direktyvoje.

20. Komitetas pritaria Europos Komisijai, kad valdžios institucijos gali daug prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų įgyvendinimo, savo perkamąją galią panaudodamos pirkti prekėms ir paslaugoms, kurių svarba visuomenei didesnė, pavyzdžiui, turint omenyje inovacijų skatinimą, arba aplinkos apsaugą ir kovą su klimato kaita, energijos vartojimo mažinimą, užimtumo didinimą, visuomenės sveikatos bei socialinių sąlygų gerinimą arba lygybės propagavimą kartu didinant nepalankioje padėtyje esančių asmenų grupių integraciją. Siekiant sąžiningos konkurencijos, sudarančios teisingas sąlygas MVĮ dalyvauti konkursuose, reikia rasti pirmiau minėtų tikslų, objektyvumo ir nediskriminavimo pusiausvyrą. Be to, vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų turėti galimybę viešiesiems pirkimams taikyti griežtesnius kriterijus nei ES nustatyti būtiniausi reikalavimai, kartu nepakenkiant laisvai konkurencijai. Vis dėlto

Komitetas ragina Komisiją rengiant naujas viešųjų pirkimų direktyvas perkančiosioms organizacijoms suteikti tam tikrą pasirinkimo laisvę. Tai būtų galima pasiekti raginant valdžios institucijas, kad vykdydamos viešuosius pirkimus jos propaguotų tam tikras visuomenei svarbias paslaugas, kartu suteikiant joms tam tikrą pasirinkimo laisvę ir leidžiant pasirinkti vieną iš keleto galimybių.

21. Komitetas siūlo Komisijai didinti informuotumą ir ieškoti naujų būdų, kaip skatinti ES lygmeniu įdarbinti ilgalaikius bedarbius, neįgalius asmenis ir stažuotojus. Tokiu būdu perkančiosios organizacijos, jeigu to nori, gali įtraukti į sutarties sudarymo kriterijus arba specifikacijas sąlygą, kad konkurso laimėtojas turės tam tikrą procentinę dalį sutarties vertės skirti šių tikslinių grupių įdarbinimui vykdant sutartį ar apskritai įmonėje. Šie reikalavimai turi ir toliau likti neprivalomi ES lygmeniu, o vietos ir regionų valdžios institucijos turi kiek galima lanksčiau apibrėžti įvairius politinius tikslus, kuriuos jos nori įgyvendinti viešųjų pirkimų srityje, tačiau kartu sutelkti dėmesį į optimalų išteklių panaudojimą.

22. Komiteto nuomone, ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijus yra labai veiksminga priemonė inovacijų, socialinių viešųjų pirkimų, tvarumo ir aplinkosaugos tikslams įgyvendinti. Atsakydamas į Komisijos klausimą, Komitetas reiškia nuomonę, kad kai kurioms kategorijoms reikia ir toliau taikyti „mažiausios kainos“ kriterijų. Šio mažiausios kainos kriterijaus atžvilgiu pirmiau išvardyti tikslai taip pat gali atlikti svarbų vaidmenį, pavyzdžiui, būtiniausių reikalavimų pavidalu. Šiuo atveju perkančiosios organizacijos turi turėti galimybę priimti savo sprendimą priklausomai nuo sutarties. Be to, perkančiosios organizacijos taip pat dažnai siekia mažinti sąnaudas ir į tai taip pat turi atsižvelgti priimdamos sprendimą dėl sutarties sudarymo kriterijaus.

23. Perkančiosios organizacijos ne visada gali patikrinti, ar buvo laikomasi reikalavimų visoje tiekimo grandinėje. Pavyzdžiui, sunku patikrinti, ar gamybos procese ES nepriklausančioje trečiojoje šalyje nesinaudojama vaikų darbu. Komitetas prašo Komisijos kuo skubiau atkreipti dėmesį į šią problemą.

Naujos procedūros

24. Komitetas rekomenduoja naujojoje direktyvoje numatyti keletą naujų procedūrų, būtent vadinamąją rinką A paslaugoms, piliečių pasirinkimo modelį ir procedūrą rinkoms, kurioms būdingas kainų svyravimas.

25. Rinka A paslaugoms. B paslaugų sistema kai kuriose valstybėse narėse veikia taip: nėra sudaromas bendrasis preliminarus susitarimas, bet kiekvienas atskiras konkursas skelbiamas

vadinamojoje (skaitmeninėje) prekyvietėje. Taigi, šioje prekyvietėje skelbiama daug ir įvairių konkursų. Suinteresuotieji subjektai gali dalyvauti kiekviename konkurse. Visi pasiūlymai vertinami pagal geriausią pasiūlytą kainą. Tada atrenkami penki mažiausią kainą pasiūlę dalyviai ir jie vertinami pagal kokybės kriterijus. Konkursą laimi vienas iš penkių ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusių veiklos vykdytojų. Tokios rinkos privalumas yra tas, kad sistema suteikia daugiau galimybių savarankiškai dirbantiems asmenims, nesamdantiems darbuotojų. Siūloma šią sistemą įvesti ir A paslaugoms.

26. Piliečių pasirinkimo modelis. Piliečių pasirinkimo modelis tai procedūra, kuri būtų taikoma tokių konkursų atveju, kai labai svarbu suteikti galimybę piliečiams pasirinkti konkretų veiklos vykdytoją. Tai aktualu tais atvejais, kai rengiami asmeninių paslaugų viešieji pirkimai. Pagal šią procedūrą su visais konkurso dalyviais, tenkinančiais kokybės reikalavimus ir sutinkančiais su pirkėjo nustatyta (maksimalia) kaina, sudaroma preliminarioji sutartis. Tada pilietis pasirenka veiklos vykdytoją, kuris jo pageidavimu teiktų jam asmeninę paslaugą.

27. Procedūra, taikoma rinkoms, kurioms būdingas kainų svyravimas. Kai kurioms rinkoms, pavyzdžiui, energijos rinkai, būdingos nestabilios kainos. Todėl pageidautina, kad konkurso procedūra būtų kuo trumpesnė, kadangi pasiūlymai remiasi tos dienos, kai pateikiama paraiška, energijos rinkos kaina. Siūloma šiam rinkų tipui naujojoje direktyvoje numatyti specialius terminus.

Ribinių verčių pakeitimai

28. Komitetas džiaugiasi, kad Komisija svarsto ribinių verčių klausimą. Rekomenduoja nustatyti tokias ribines vertes, kurios galėtų sukelti kitos valstybės narės susidomėjimą. Tai paskatintų nustatyti daug aukštesnes prekių ir paslaugų ribines vertes nei naudojamos šiuo metu. Kai nepanašu, kad kiltų toks susidomėjimas, perkančiosios organizacijos galėtų išvengti su Europos lygmens pirkimo procedūromis susijusių sąnaudų. Komitetas laikosi nuomonės, kad daug aukštesnių ribinių verčių poreikį reikėtų aptarti per visas pakartotines derybas dėl Pasaulio prekybos organizacijos sutarties dėl viešųjų pirkimų.

Skaidrumo principas

29. Bendrasis principas. Ne visada aišku, ar egzistuoja tarpvalstybinis interesas. Dažniausiai prireikia atlikti rinkos tyrimą, dėl kurio perkančiosioms organizacijoms susidaro papildomos išlaidos. Būtų gerai patikslinti, ką reiškia „tarpvalstybinis“, kad būtų galima užtikrinti didesnę tikrumą perkančiosioms organizacijoms. Todėl Komitetas rekomenduoja Komisijai sudaryti objektų ar rinkų, kuriems svarbus tarpvalstybiškumo veiksnys, sąrašą. Taip pat reikėtų nustatyti, ar tai daro poveikį visai valstybei narei, ar tik jos pasienio teritorijai.

30. Atsakydamas į Komisijos klausimą, Komitetas teigia, kad nereikėtų perkančiųjų organizacijų įpareigoti didelės vertės sutartims konkursų specifikacijas rengti antra kalba ir (arba) priimti pasiūlymus užsienio kalbomis. Tai labai padidintų administracines išlaidas ir tikriausiai tik labai nežymiai skatintų konkursuose dalyvauti kitų šalių kandidatus.

31. Viešieji pirkimai, neviršijantys nustatytų ES ribinių verčių. Komitetas laikosi nuomonės, kad viešieji pirkimai, neviršijantys nustatytų ES ribinių verčių, neturėtų būti laikomi tarpvalstybiniais, nes dabartinė praktika rodo, kad yra labai mažai atvejų, kai kandidatai iš kitos valstybės dalyvauja konkursuose, kurie neviršija nustatytų ES ribinių verčių. Regionų komitetas rekomenduoja Komisijai atlikti tyrimą, kuriame šiuo klausimu būtų pateikti tikslūs skaičiai. Atsižvelgiant į šio tyrimo išvadas būtų galima nustatyti, ar apskritai tinkama nustatyti ES ribinių verčių neviršijančius viešuosius pirkimus laikyti tarpvalstybiniais.

32. Sutartys, kurioms direktyva netaikoma. Skaidrumo principo svarba sutartims, kurioms ši direktyva netaikoma, nėra aiški. Yra keletas išimčių, kai šio principo svarba yra akivaizdesnė, pavyzdžiui, koncesijų sutarčių atveju. Kitais išimtiniais atvejais, pavyzdžiui, darbo sutartims ir su žeme susijusiems sandoriams, skaidrumo principas neturėtų būti taikomas. Komitetas prašo Komisijos patikslinti, kokioms sutartims, kurioms ši direktyva netaikoma, taikomas skaidrumo principas.

33. B paslaugos. Komitetas rekomenduoja netaikyti skaidrumo principo B paslaugoms, kurios peržiūrėjus A ir B paslaugų sąrašą, buvo įtrauktos į B paslaugų sąrašą, ir siūlo Komisijai tai numatyti naujojoje direktyvoje.

Naujas A ir B paslaugų klasifikavimas

34. Komitetas prašo ir toliau skirti A ir B paslaugų kategorijas, kaip tai yra daroma dabar. Į B paslaugų sąrašą turėtų patekti paslaugos, kurios neskatina tarpvalstybinės konkurencijos arba yra asmeninio pobūdžio, visų pirma tai sveikatos ir socialinės paslaugos, todėl joms Europos masto viešųjų pirkimų konkursas nepageidaujamas. Sveikatos paslaugų atveju labai svarbus perkančiosios organizacijos ir vartotojo (paciento) pasitikėjimas sutarties darbų vykdytoju. Vis dėlto dažnai tai subjektyvūs kriterijai, į kuriuos viešųjų pirkimų procedūros metu neatsižvelgiama. Komitetas ragina Komisiją į B kategoriją perkelti A kategorijos paslaugas, kurios netinkamos tarpvalstybinei prekybai. Be to, Komitetas prašo Komisijos numatyti priemones, kurios padėtų vietos ir regionų valdžios institucijoms lengviau nustatyti, su kokia kategorija – A ar B – paslaugomis, kaip nurodyta priede, susiję konkretūs viešieji pirkimai.

35. Komitetas ragina Komisiją įvertinti CPV (Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno) kodų sąrašus. Šiuos kodus ir su jais susijusias paslaugas sunku suprasti, dėl jų dažnai kyla klausimų. Komitetas ragina CPV nomenklatūrą išaiškinti arba parengti specialų vadovą.

Direktyvos netaikymas

36. Komitetas rekomenduoja apsvarstyti nuostatas dėl sutarčių, kurioms direktyva netaikoma. Reikia pagalvoti apie šių nuostatų aiškinimą ir papildymą. Pavyzdžiui, neaišku, kokioms finansinėms paslaugoms taikoma 16 straipsnio d punkte numatyta išimtis arba kada finansinės paslaugos tampa A paslaugomis (6 kategorija).

37. Komitetas ragina naujojoje direktyvoje numatyti, kad ji nebus taikoma sutartims, kurias tarpusavyje sudaro perkančiosios organizacijos. Kadangi valdžios institucijos turi atsakingai tvarkyti visuomenės mokamus mokesčius, jos turėtų turėti galimybę pasinaudoti viena kitos kompetencija ir gebėjimais, apmokėdamos patirtas išlaidas, tačiau neprivalėdamos rengti konkurso. Tokia išimtis labai pagerintų ES teisinės sistemos nuoseklumą ir išspręstų vieną aktualiausių problemų, su kuria šiuo metu susiduria vietos ir regionų valdžios institucijos viešųjų pirkimų srityje.

38. Didelių problemų perkančiosioms organizacijoms kelia konkursai dėl IRT sistemų. Perkančiųjų organizacijų IRT visumą sudaro keletas tarpusavyje susijusių sistemų. Todėl ne visada įmanoma nesukeliant didelių techninių ar finansinių problemų rengti papildomus viešųjų pirkimų konkursus (pavyzdžiui, dėl papildomų licencijų ar tinkamų naujų modulių). Dėl šios priežasties Komitetas rekomenduoja Komisijai apsvarstyti galimybę naujojoje direktyvoje numatyti galimybę direktyvos netaikyti ir šiems IRT sistemų pirkimams ir (arba) nustatyti IRT pirkimams naują procedūrą, pagal kurią konkurse dėl konkretaus prekės ženklo produkto varžytųsi ne gamintojai, o tiekėjai.

39. Komitetas, kaip ir Komisija, laikosi nuomonės, kad būtina skatinti inovacijas. Pagal viešųjų pirkimų teisę perkančiosios organizacijos negali lengvai išgyti naujų novatoriškų produktų. Komitetas siūlo, kad Komisija išnagrinėtų galimybes taikyti išimtį, pavyzdžiui, numatytą išimtį, kuri galiootų dvejus metus nuo patento už pripažintą išradimą išdavimo.

Ankstesni rezultatai

40. Komitetas laikosi nuomonės, kad rengdamos konkursus perkančiosios organizacijos turėtų turėti galimybę remtis kolegų patirtimi. Turėtų būti atsižvelgiama į neigiamą patirtį, kuomet galutinis rezultatas buvo nepatenkinamas. Tokiu atveju įmonė, kuri anksčiau (sąmoningai) pažeidė sutarties sąlygas, iš principo gali dalyvauti naujame konkurse, kurį tam tikrais atvejais reikia rengti tik dėl to, kad pasirinktas veiklos vykdytojas pasitraukė iš konkurso. Dažnai tai būna nepageidaujama, kadangi blogėja santykiai, prarandamas pasitikėjimas ir reiškiamas nepasitenkinimas suteiktomis paslaugomis. Komitetas pasisako už tokią sistemą, kuri leistų atsižvelgti į patirtį, susijusią su konkrečiu veiklos vykdytoju. Žinoma, būtinos objektyvumo užtikrinimo priemonės. Tam tikėtų oficiali ankstesnių viešųjų pirkimų vertinimo ataskaita ir terminas, per kurį galima pašalinti paraiškoms pateiktą iš konkurso.

Privalomų viešųjų pirkimų apibrėžtis

41. Komitetas rekomenduoja riboti naujosios direktyvos taikymo sritį pačių perkančiųjų organizacijų pirkimams. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje randama palankių argumentų šiuo klausimu: nustatant direktyvos taikymo sritį būtina atsižvelgti į tiesioginį ekonominį interesą. Bendro pobūdžio susitarimams, pavyzdžiui, dėl teritorijų vystymo ir subsidijų skyrimo, ši apibrėžtis neturėtų būti taikoma. Vien reikalavimų nustatymas, pavyzdžiui, darbų pirkimo sutarčiai, nesukuria pirkimo arba viešųjų pirkimų organizavimo pareigos. Vykdydamos visuomenines pareigas perkančiosios organizacijos turėtų turėti galimybę savo nuožiūra nustatyti reikalavimus, kad būtų galima lengviau orientuotis. Komitetas rekomenduoja aiškiau apibrėžti privalomus viešuosius pirkimus šiuo klausimu kodifikuojant Teisingumo Teismo praktiką.

42. Perkančiosioms organizacijoms iškyla sunkumų dėl viešųjų darbų pirkimo sutarčių apibrėžties. Komitetas laikosi nuomonės, kad kriterijus pagal „darbo realizavimą bet kokiomis

priemonėmis, atitinkančiomis perkančiosios organizacijos nustatytus reikalavimus“, kelia abejonių. Komitetas siūlo šią apibrėžtį koreguoti ir supaprastinti.

Organizacijos, kurių veiklą reglamentuoja viešojo teisė

43. Komitetas prašo ypatingą dėmesį skirti mažoms organizacijoms, kurių veiklą reglamentuoja viešojo teisė ir kurioms įpareigojimas rengti viešuosius pirkimus yra pernelyg didelė našta.

44. Taip pat reikia keisti organizacijos, kurios veiklą reglamentuoja viešojo teisė, apibrėžtį. Veiklos vykdytojams nelengva nustatyti, ar jie turi reikalų su organizacija, kurios veiklą reglamentuoja viešojo teisė, kadangi apibrėžtyje pateikiami finansiniai ir kontrolės kriterijai, kurių kiti negali patikrinti. Be to, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas papildė organizacijų, kurių veiklą reglamentuoja viešojo teisė, kriterijus. Komitetas siūlo Komisijai parengti naują organizacijos, kurios veiklą reglamentuoja viešojo teisė, sąvokos apibrėžtį.

2011 m. gegužės 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*

Mercedes BRESSO

**Regionų komiteto nuomonė „Integracinį augimą ir tvarų vystymąsi remianti ES vystymosi politika.
ES vystymosi politikos poveikio didinimas“**

(2011/C 192/03)

REGIONŲ KOMITETAS

- pritaria Komisijos nuomonei, kad nepaisant tam tikrose socialinėse srityse pasiektos pažangos reikės nueiti dar ilgą kelią, kol bus pasiekti vystymosi tikslai, kuriuos tarptautinė bendruomenė užsibrėžė daugiau nei prieš dešimtmetį priimdama Tūkstantmečio deklaraciją,
- laikosi nuomonės, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti veiksniams, susijusiems su vystymuisi finansuoti skiriamais ištekliais, toliau laikantis priimtų paramos teikimo išsipareigojimų, skatinant nacionalinių išteklių telkimą besivystančiose šalyse, stiprinant jų mokesčių sistemas, kovojant su korupcija, skatinant kovoti su sukčiavimu, kapitalo nutekėjimu ir nelegaliais finansiniais srautais ir remiant naujų finansavimo šaltinių paieškas,
- apgailestauja, kad Europos Komisija, nors ir pripažįsta labai svarbų regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį teikiant paramą vystymuisi ir įgyvendinant bendradarbiavimo programas, savo žaliojoje knygoje neužsimena apie vis didėjantį šių institucijų vaidmenį siekiant užtikrinti, kad ES bendradarbiavimo politika būtų veiksminga ir sulauktų visos visuomenės pritarimo, todėl ragina išsamiau aptarti vaidmenį, kuris tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms skatinant platų socialinį pagrindą turintį vystymąsi, besivystančiose šalyse kuriant veiksmingas valdžios institucijas ir diegiant aplinkos apsaugos požiūriu tvarų energetikos modelį,
- mano, kad ES vystymosi politikos ir Europos konsensuso persvarstymas turi būti atliekamas atsižvelgiant į komunikate „Vietos valdžios institucijos – vystymosi proceso dalyvės“ jau nubrėžtas gaires. Šiame komunikate pabrėžiama minėtų institucijų vieta, vaidmuo ir pridėtinė vertė šiose politikos srityse; todėl siekiant skatinti bendradarbiavimą ir sukurti vietos ir regionų valdžios institucijų politinių diskusijų dėl vystomojo bendradarbiavimo forumą RK išsipareigoja ir toliau glaudžiai bendradarbiauti su Europos Komisija rengiant metinę konferenciją dėl decentralizuoto bendradarbiavimo.

Pranešėjas	Jesús GAMALLO ALLER (ES / ELP), Galisijos regiono vyriausybės generalinis direktorius išorės santykiams ir santykiams su Europos Sąjunga
Pamatinis dokumentas	Žalioji knyga „Integracinį augimą ir tvarų vystymąsi remianti ES vystymosi politika. ES vystymosi politikos poveikio didinimas“ COM(2010) 629 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. pritaria Komisijos nuomonei, kad nepaisant tam tikrose socialinėse srityse pasiektos pažangos reikės nueiti dar ilgą kelią, kol bus pasiekti vystymosi tikslai, kuriuos tarptautinė bendruomenė užsibrėžė daugiau nei prieš dešimtmetį priimdama Tūkstantmečio deklaraciją;

2. sutinka su Komisija, kad būtina didinti ES vystymosi politikos poveikio veiksmingumą ir papildomą naudą, kad būtų pasiekti Tūkstantmečio vystymosi tikslai, ir mano, kad ši užduotis tampa dar svarbesnė dabartinėmis sunkios ekonomikos krizės, kurią patiria daugelis paramos teikėjų, sąlygomis;

3. apgailestauja, kad žaliojoje knygoje išsamiau neaptariama, kokiais kriterijais reikėtų remtis nustatant papildomą ES bendradarbiavimo veiksmų naudą, kad neskiriama daugiau dėmesio būtinybei vykdyti griežtesnį atliktų darbų poveikio vertinimą ir nesiūloma jokių veiksmų, kurie padėtų padaryti pažangą įgyvendinant Paryžiaus darbotvarkę, Akros veiksmų darbotvarkę ir su Europos konsensusu dėl vystymosi ir ES elgesio kodeksu susijusius įsipareigojimus;

4. laikosi nuomonės, kad daugiau dėmesio reikėtų skirti veiksniams, susijusiems su vystymuisi finansuoti skiriamais ištekliais, toliau laikantis priimtų paramos teikimo įsipareigojimų, skatinant nacionalinių išteklių telkimą besivystančiose šalyse, stiprinant jų mokesčių sistemas, kovojant su korupcija, skatinant kovoti su sukčiavimu, kapitalo nutekėjimu ir nelegaliais finansiniais srautais ir remiant naujų finansavimo šaltinių paiešką;

5. yra įsitikinęs, kad tikslinga, nuolat stebima ir įvertinama parama yra vertinga paramos teikėjų investicija. Tai yra investicija į laisvę ir teisingumą, kadangi prisidedama prie visuomenės, kurioje užtikrinamas didesnis teisingumas ir plačiau pripažįstamos žmogaus teisės, kūrimo; investicija į pažangą ir gerovę, kadangi pasaulyje, kuriame viskas tarpusavyje susiję, vienu vystymasis yra kitų stabilumo ir raidos šaltinis, ir investicija į saugumą, kadangi sumažėja įtampa ir pagerėja tarptautinės sistemos valdysena;

6. pabrėžia savo įsitikinimą, kad tarptautinė parama yra tik vienas iš daugelio veiksnių, galinčių suteikti postūmį vystymosi procesams skurdžiausiose šalyse, todėl būtina užtikrinti didesnę paramą teikiančių šalių vykdomos politikos nuoseklumą ir sukurti reguliavimo sistemą, kuri reglamentuotų tarptautinius sandorius ir turtingų šalių žemės ūkio subsidijas taip, kad kuo teisingiau pasiskirstytų globalizacijos teikiamos pažangos galimybės. Vis tik apgailestauja, kad žaliojoje knygoje šioms aspektams neskiriamas deramas dėmesys, nors jie buvo aptariami aukščiausio lygio Jungtinių Tautų ir G-20 susitikimuose;

7. apgailestauja, kad Europos Komisija, nors ir pripažįsta labai svarbų regionų ir vietos valdžios institucijų vaidmenį teikiant paramą vystymuisi ir įgyvendinant bendradarbiavimo programas, savo žaliojoje knygoje neužsimena apie vis didėjančią šių institucijų vaidmenį siekiant užtikrinti, kad ES bendradarbiavimo politika būtų veiksminga ir sulauktų visos visuomenės pritarimo, todėl ragina išsamiau aptarti vaidmenį, kuris tenka vietos ir regionų valdžios institucijoms skatinant platų socialinį pagrindą turintį vystymąsi, besivystančiose šalyse kuriant veiksmingas valdžios institucijas ir diegiant aplinkos apsaugos požiūriu tvarų energetikos modelį;

8. mano, kad ES vystymosi politikos ir Europos konsensuso persvarstymas turi būti atliekamas atsižvelgiant į komunikate „Vietos valdžios institucijos – vystymosi proceso dalyvės“ jau nubrėžtas gaires. Šiame komunikate pabrėžiama minėtų institucijų vieta, vaidmuo ir pridėtinė vertė šiose politikos srityse; todėl siekiant skatinti bendradarbiavimą ir sukurti vietos ir regionų valdžios institucijų politinių diskusijų dėl vystomojo bendradarbiavimo forumą RK įsipareigoja ir toliau glaudžiai bendradarbiauti su Europos Komisija rengiant metinę konferenciją dėl decentralizuoto bendradarbiavimo;

9. primena Regionų komiteto nuomonę „Pavasario dokumentų rinkinys. ES veiksmų planas Tūkstantmečio vystymosi tikslams pasiekti“ (CdR 116/2010), kurioje teigiama, kad „būtų galima numatyti, kad visos šimtas tūkstančių ES vietos ir regionų valdžios institucijų, laikydamosi atitinkamų nacionalinių teisės aktų nuostatų, nuspręstų savanoriškai skirti po 1 eurą nuo gyventojų vystymuisi paremti. Tiesiogiai decentralizuoto bendradarbiavimo veiklos nevykdančios vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų skirti lėšų vietos ir regionų valdžios institucijoms paramos vystymuisi fondui, kaip šiuo metu daroma Ispanijoje. Netiesiogiai vystymąsi padedantys skatinti veiksmai (pavyzdžiui, visuomenės informavimas apie skurdą pasaulyje) taip pat galėtų būti laikomi indėlio dalimi“;

Vystymosi politikos poveikio didinimas

10. pritaria Komisijai, kad paramą derėtų sutelkti „tose srityse, kuriose aiškiai matyti jos papildoma nauda“. Tačiau pastebi, kad nepateikiami nei kriterijai, nei rodikliai, kurie leistų aiškiai nustatyti, kaip išmatuoti ES bendradarbiavimo politikos duodamą papildomą naudą;

11. sutinka su Komisijos rekomendacija daugiau dėmesio skirti ES bendradarbiavimo poveikio vertinimo procedūroms ir jas tobulinti ir siūlo sudaryti platesnes galimybes ES įdiegti patikimesnes ir novatoriškesnes poveikio vertinimo procedūras, panašias į naudojamas taikant atsitiktinius (atsitiktinio vertinimo) metodus, kurie ES dar mažai paplitę. Tokių pat veiksmų reikėtų imtis ir decentralizuoto bendradarbiavimo srityje;

12. pritaria Komisijai, kad pirmenybę į „žmogaus raidą“ orientuotam augimui reikia teikti bent jau dėl šių dviejų priežasčių: i) taip bus ištaisyta pastarųjų metų paramos teikimo klaida, kai didžiausias dėmesys buvo skiriamas socialiniams vystymosi aspektams, kurių tvaramą sunku užtikrinti, jei nėra įtraukios ekonominės pažangos, ii) nes krizė daro poveikį daugelio besivystančių šalių augimo, kovos su skurdu ir darbo vietų kūrimo pajėgumams;

13. vis tik primena, kad augimas ir vystymasis nėra sinonimai ir vystymasis apima ne tik gamybos pajėgumų didinimą, bet ir socialinės pažangos skatinimą ir turto paskirstymą tam tikroje teritorijoje taikant tvaraus vietos ir regionų vystymosi, kuris būtų tolygus geografiniu požiūriu ir prieinamas skurdžiausiems sektoriams, priemones;

14. primena, kad norint užtikrinti vystymosi teritoriniu lygmeniu gyvybingumą labai svarbu, kad dalyvautų vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios atlieka lemiamą vaidmenį plėtojant vidaus ir tvarų augimą;

15. sutinka su Komisija, kad šalių partnerių institucijų stiprinimas ir jų veiksmingumo ir teisėtumo lygio didinimas yra viena iš pagrindinių kiekvienos vystymosi strategijos užduočių, kadangi taip sudaromos geresnės ekonominių ir socialinių permainų proceso valdysenos sąlygos;

16. vis tik ragina Komisiją daugiau dėmesio skirti neigiamam poveikiui, kurį institucijų kokybei daro priklausomybė nuo paramos, ir pripažinti svarbą užduočių, susijusių su ryžtingomis kovos su korupcija priemonėmis ir su besivystančių šalių mokestinių pajėgumų stiprinimu, kadangi tai leidžia ne tik pagerinti šių šalių institucijų kokybę, bet ir sumažinti jų priklausomybę nuo paramos ir padidinti jų pajėgumą sutelkti nacionalinius išteklius;

17. taip pat pabrėžia, kad decentralizacijos procesai atlieka lemiamą vaidmenį stiprinant institucijų teisėtumą ir veiksmingumą, kadangi leidžia vyriausybę priartinti prie piliečių ir visuomenėje įdiegti demokratines vertybes. Skatinant šiuos procesus, lemiamas vaidmuo turėtų tekti vietos ir regionų valdžios institucijoms, tačiau šis aspektas neaptariamas žaliojoje knygoje;

18. pritaria Komisijai, kad tam tikro saugumo lygio užtikrinimas yra būtina vystymosi sąlyga. Todėl paramos teikėjai privalo iš naujo apsvarstyti dabartinės saugumo ir vystymosi darbotvarkių sąsajas, kadangi šios darbotvarkės neatsiejamoms, ir suteikti postūmį institucijų stiprinimui, žmogaus teisių skatinimui ir socialinei sanglaudai tose šalyse, kur valstybė silpna, sukurdami išankstinio įspėjimo ir diplomatinės prevencijos mechanizmus. Vis tik prašo Komisiją išsamiau paaiškinti, kaip departamentai, kuriems patikėti bendradarbiavimo klausimai, ir už ES išorės veiksmus atsakingi departamentai pasiskirstys kompetenciją šioje srityje;

19. sutinka su Komisija, kad norint padidinti paramos veiksmingumą reikia „sistemiškiau ir veiksmingiau“ derinti paramą teikiančių Europos šalių veiksmus, ir pritaria, kad pasiūlymas dėl šalių programavimo ciklų suderinimo, kurį Komisija privalo pateikti Tarybai 2011 m., yra tikslingas. Kartu primena, kad paramos koordinavimo gerinimas yra vienas iš Paryžiaus darbotvarkėje, skirtoje paramos veiksmingumui, įtvirtintų principų, Europos konsensuso dėl vystymosi dalis ir vienas iš ES steigiamųjų dokumentų (Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, Maastrichto sutartis dėl Europos Sąjungos ir Lisabonos sutartis) pamatinių principų;

20. vis dėlto apgailestauja, kad žaliojoje knygoje neužsimeinama apie kitą koordinavimą papildančią ir daug galimybių teikiančią sritį, t. y. būtinybę užtikrinti geresnį Europos paramos teikėjų darbo pasidalijimą. Be to, svarstant darbo pasidalijimo klausimą reikia atsižvelgti ne tik į nacionalinius paramos teikėjus, bet ir į atitinkamus subnacionalinio lygmens (regionų ir vietos) paramos teikėjus, kadangi pastarieji įvairiose ES bendradarbiavimo sistemose atlieka svarbų vaidmenį. Todėl ragina Komisiją Europos išorės veiksmų tarnyboje ir Vystymosi ir bendradarbiavimo generaliniame direktorate – *EuropAid* sukurti vietos ir regionų (tiek ES, tiek šalių partnerių) valdžios institucijų atraminius punktus; be to, mano, kad būtina numatyti ES vietos ir regionų valdžios institucijoms skirti atskirą biudžeto eilutę;

21. mano, kad norint užtikrinti tinkamesnį darbo pasidalijimą žaliojoje knygoje reikėtų pasisakyti už tai, kad ES paramos politika būtų vykdoma laikantis ne tik į tikslus, bet ir į subjektus ir jų atsakomybės pasidalijimą orientuoto požiūrio. Šiuo požiūriu turėtų būti pabrėžiama, kad vietos ir regionų valdžios institucijos gali prisidėti prie bendradarbiavimo politikos praturtinimo ir veiksmingumo;

22. primena, kad parama yra tik vienas iš paramos teikėjų vykdomos viešosios politikos aspektų, turintis poveikį šalių partnerių vystymosi galimybėms. Todėl šalių viešosios politikos darnos didinimas yra pagrindinis ES vystymosi politikos tikslas. Be to, tai yra tvirtai ES įsigaliojęs principas (įtvirtintas Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo, Maastrichto sutartyje dėl Europos

Sąjungos ir Lisabonos sutartyje). Komisijos rengiamos metinės šalių narių (ir pačios Komisijos) padarytos pažangos vertinimo ataskaitos dėl pagrindinių sektorių politikos nuoseklumo aspektų yra vertinga priemonė atitinkamai pažangai ir atsakomybei skatinti. RK pabrėžia, kad tokiomis aplinkybėmis svarbu toliau vykdyti bendros žemės ūkio politikos reformą siekiant užtikrinti, kad ji neprieštarautų ES vystymosi politikos tikslams;

23. pabrėžia, kad Europos vietos ir regionų valdžios institucijų ryšiai su paramą gaunančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijomis padeda siekti konkrečios pažangos įgyvendinant savarankiškumo principą, kuriam skiriama daugiausia dėmesio Paryžiaus deklaracijoje ir kuris neturi likti tik valstybių narių reikalu;

24. pabrėžia, kad būtina laikytis pagrindinių Sąjungos prekybos susitarimų taisyklių užtikrinant, kad nebūtų pažeidžiami iš šalių partnerių įvežamiems gaminiais taikomų kilmės taisyklių reikalavimai, net jei tai yra numatyta asociacijos susitarimuose. Reikia pasverti galimą tokių reguliavimo išimčių žalą sklandžiam vidaus rinkos veikimui ir palyginti su galimu teigiamu išimtinai vietinės kilmės produkcijos skatinimo poveikiu tvariam minėtų šalių vystymuisi;

25. pritaria Komisijai, kad parama biudžetui nėra panacėja ir todėl turi būti teikiama atlikus išsamų padėties šalyje tyrimą. Vis dėlto primena, kad parama biudžetui yra vienas iš pagalbos valdymo būdų, kuris sudaro sąlygas geresniam paramos teikėjų koordinavimui ir pagalbos įsisavinimui šalyse partnerėse. Šie du tikslai turėtų pateisinti minėto būdo naudojimą, jei tam yra tinkamos sąlygos;

26. primena, kad Komitetas norėtų bendradarbiauti su Europos Komisija decentralizuoto vystomojo bendradarbiavimo politikos srityje; taip pat pabrėžia, kad būtina ir toliau dėti pastangas, kad valstybės narės ir visos ES vietos ir regionų valdžios institucijos naudotųsi decentralizuoto bendradarbiavimo atlasu, kuriame nurodyta ES vietos ir regionų valdžios institucijų finansuojama veikla šioje srityje; be to pabrėžia, kad naudinga sukurti decentralizuoto vystomojo bendradarbiavimo portalą, kuris sudarytų palankias galimybes partnerių tinklaveikiai šioje srityje, padėtų padidinti pagalbos veiksmingumą ir išvengti dubliavimosi;

27. mano, kad ES turi labiau atsižvelgti į ne tik į vietos ir regionų valdžios institucijų ekonominį indėlį, bet ir į jų pridėtinę vertę tam tikrose konkrečiose srityse. Šių institucijų patirtis ir žinios, sukauptos sektoriuose, kurie gali padėti rasti trečiųjų šalių partnerių poreikius atitinkančius sprendimus, suteikia šioms teritorijoms pridėtinę vertę plėtojant bendradarbiavimą šiose srityse: administracinių gebėjimų stiprinimo, teritorijų planavimo, švietimo, civilinės saugos, apsirūpinimo maistu

vystant žemės ūkį ir žuvininkystę, atsinaujinančiųjų energijos šaltinių, vandens, aplinkos, jūrų mokslo, vystymuisi skirtų MTTP. Tai visų pirma pasakytina apie atokiausius regionus, aktyvias pasienio zonas ir ES platformas pasaulyje, kurios gali padėti padidinti Europos vystymosi politikos veiksmingumą.

Vystymosi politika kaip integracinio ir tvaraus augimo varomoji jėga

28. pritaria pasiūlymui siekti, kad parama skatintų integracinį ir tvarų augimą šalyse partnerėse. Vis tik apgailestauja, kad žaliojoje knygoje neaptariami du pagrindiniai su šio tikslo įgyvendinimu susiję aspektai. Pirmasis – tai būtinybė skatinti deramą pažangos rezultatų paskirstymą, kad nauda kiek įmanoma pasiskirstytų užtikrinant tokius lygybės parametrus, kurie pageidautini socialiniu požiūriu. Tam tikras lygybės lygis būtinas stabilumui užtikrinti, institucijoms įtvirtinti ir norint skatinti platų socialinį pagrindą turintį vystymąsi. Antrasis aspektas – būtinybė stiprinti besivystančių šalių mokestinius pajėgumus ir kovoti su sukčiavimu, kapitalo nutekėjimu ir nelegaliais finansiniais srautais, kurie alina menkus nacionalinius besivystančių šalių išteklius ir riboja jų pažangos galimybes;

29. vis tik atkreipia dėmesį, kad vystymasis neapsiriboja augimu: tai ir socialinių pasiekimų skleidimas, institucijų stiprinimas, socialinės ir gamybinės permainos šalyse. Todėl reikėtų užsibrėžti tikslą skatinti integracinį ir tvarų augimą, kuris suteiktų postūmį vystymosi procesui konkrečioje teritorijoje;

30. pabrėžia vienodų galimybių svarbą siekiant tvaraus augimo šalyse partnerėse. Reformos, padedančios moterims ir mergaitėms visapusiškai išnaudoti savo galimybes visuomenėje – be diskriminacijos ir prievartos grėsmės – yra ne tik vienas pagrindinių žmogaus teisių principų, bet ir veiksmingiausias būdas mūsų šalims partnerėms vystyti savo ekonomiką;

31. laikosi nuomonės, kad norint kurti tvirtas ir teisėtas institucijas daugiau dėmesio reikia skirti paskirstymo aspektams, susijusiems su augimo pasiekimų, galimybių ir įtakos šalyse pasidalijimu, kartu plėtojant decentralizavimo procesus, leidžiančius institucijas priartinti prie piliečių. Todėl Komitetas mano, kad reikia stiprinti šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų valdymo gebėjimus remiantis, pavyzdžiui TAIEX ir Erasmus programomis, kadangi tai padėtų geriau panaudoti bendradarbiavimui skirtas lėšas; be to, ragina Komisiją parengti sektorinės paramos biudžetui programas, kurios besivystančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijoms sudarytų galimybę lengviau gauti išteklių;

32. pripažįsta, kad gera švietimo politika yra vienas svarbiausių vystymosi aspektų, todėl ragina ES į bendradarbiavimo politikos tikslus įtraukti švietimo skatinimą šiose šalyse;

33. primena, kad norint pasiekti šį tikslą būtina remti ir skatinti decentralizacijos procesus šalyse partnerėse, kai tai įmanoma, dedant pastangas, kad kompetencijos pasidalijimas būtų grindžiamas subsidiarumo principu. Decentralizacija yra tinkamas kelias demokratijai valstybėse įtvirtinti ir jose užtikrinti didesnę dėmesį socialinėms realijoms ir ji būtina, kad vystymosi procesas apimtų visą teritoriją ir visus socialinius sektorius.

Tvarus vystymasis

34. pritaria žaliosios knygos teiginiui, kad bet kokioje tvaraus vystymosi strategijoje svarbi vieta tenka aspektams, susijusiems su kova su klimato kaita ir su biologinės įvairovės apsauga. Tuo pačiu primena, kad klimato kaita ir kitos aplinkos apsaugos problemos kai kurioms besivystančioms šalims suteikia galimybę siekti pažangos pasinaudojant turimais gamtos ir aplinkos ištekliais. Kompromisas, kuriam ES pritarė Kopenhagoje ir kurį patvirtino Kankūne, liudija, kad šiam vystymosi procesų aspektui skiriama daug dėmesio ir kad būtina remti šalių partnerių pastangas prisitaikyti prie klimato kaitos ir sušvelninti jos padarinius;

35. šiuo požiūriu apgailestauja, kad žaliojoje knygoje plačiau neaptariamas vaidmuo, kuris tenka subnacionalinėms (vietos ir regionų) valdžios institucijoms nustatant tvirtą aplinkos apsaugos strategiją. Šios valdžios institucijos ypač svarbios įgyvendinant tvarias vandentvarkos, atliekų tvarkymo, energijos tiekimo ir trapių ekosistemų apsaugos strategijas;

36. sutinka, kad su šalių pasirinktu energetikos modeliu susiję aspektai yra esminė kiekvienos aplinkos apsaugos požiūriu tvaraus vystymosi strategijos dalis. Atsižvelgiant į tai, būtina skatinti plačiau vartoti atsinaujinančių išteklių energiją. Atkreipia dėmesį, kad ES patirtis šioje srityje gali būti naudinga kai kurioms besivystančioms šalims, ir kartu konstatuoja, kad kai kurios besivystančios šalys turi išskirtines sąlygas tokio pobūdžio energetikai plėtoti;

37. siūlo tarptautiniu lygmeniu pasirašyti Merų ir regionų paktą siekiant užtikrinti energijos tiekimą visiems piliečiams įgyvendinant bendras programas ir tinkamą bei konkrečią finansinę priemonę;

38. ragina šį energetikos modelio pakeitimo (pasirenkant atsinaujinančius išteklius) tikslą susieti su tikslu pagerinti šalių energetikos infrastruktūrą ir pažeidžiamiausių gyventojų prieigos prie energijos tinkamomis sąlygomis galimybes.

Žemės ūkis ir apsirūpinimo maistu saugumas

39. pritaria Komisijai, kad kaimo plėtra ir apsirūpinimo maistu saugumas yra išskirtiniai vystymosi proceso aspektai, kadangi jie susiję su sektoriumi, kuris atlieka esminį vaidmenį skurdžiausių šalių augimo ir ekonomikos pertvarkymo procesuose, lemia galimybes pasinaudoti pagrindine su tinkama mityba susijusia teise, turinčia poveikį kitoms žmogaus teisėms (pavyzdžiui, teisėms į sveikatą, švietimą ar darbą) ir darančia įtaką šalių autonomijos lygiui tarptautinėje arenoje;

40. pastebi, kad prasidėjus dabartinei krizei neįtikėtina išaugo žaliavų, taip pat ir maisto produktų, kainos, o tai daro didžiulį poveikį skurdžiausių šalių, ypač esančių Afrikoje ir pietus nuo Sacharos, apsirūpinimo sąlygoms, kadangi daugelis jų maisto produktų importuoja daugiau nei pasigamina. Pabrėžia, kad dėl šios priežasties gali smarkiai sumažėti iki šiol padaryta socialinė pažanga;

41. mano, kad tokią padėtį lėmė keturi veiksniai: 1) didelių ir sparčiai augančių šalių, suteikiančių postūmį šio pobūdžio gaminių didelio masto tarptautiniams pirkimams, paklausos padidėjimas, 2) nepakankamas turtingų šalių dalyvavimas ir nepakankamos valstybės investicijos besivystančiuose šalyse pastaraisiais metais kalbant apie kaimo plėtrai būtinas investicijas, 3) spekuliantų, kuriems šie gaminiai užtikrina pelną kaip jų turto depozitas, veikla, 4) aplinkai padarytos žalos poveikis dirvožemio derlingumui ir žemės ūkio našumui;

42. prašo nekartoti įgyvendinant ES bendradarbiavimo politiką jau padarytų klaidų ir ragina nustatant ES tarptautinės paramos strategijas daugiau dėmesio skirti šalių partnerių kaimo plėtrai ir apsirūpinimo maistu saugumui. Tuo pačiu primena, kad ES yra sukaupusi didelę kaimo plėtros, žemės ūkio politikos ir apsirūpinimo maistu saugumo užtikrinimo patirtį, kurią būtų galima perduoti besivystančioms šalims;

43. reikalauja ir šiuo atveju atsižvelgti į regionų pajėgumus ir patirtį. Vietos ir regionų valdžios institucijos yra sukaupusios patirtį tokiose srityse kaip pagrindinės maisto produktų platinimo infrastruktūros kūrimas, dirvožemio derlingumo tyrimai ir kultūrų valdymas atsižvelgiant į vietos sąlygas, trapių vietinių ekosistemų priežiūra ir tiekimo gyventojams užtikrinimo planų rengimas. Todėl svarbu, kad šie subjektai dalyvautų ES bendradarbiavimo politikoje atlikdami norimą aktyvų vaidmenį.

2011 m. gegužės 11 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė „Geresnis Europos reagavimas į nelaimės“

(2011/C 192/04)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia vietos ir regionų lygmens svarbą civilinės saugos srityje. Vietos ir regionų valdžios institucijoms dažnai tenka pirmtako vaidmuo kovojant su stichinėmis ir žmogaus sukeltomis nelaimėmis, todėl būtina, kad jos dalyvautų šios srities raidoje dar ir todėl, kad daugelyje valstybių narių vietos ir regionų lygmuo turi įstatymų leidybos galią,
- pabrėžia ES įsipareigojimo remti valstybių narių taikomas priemones svarbą. Ankstesnių stichinių ir žmogaus sukeltų nelaimių nuostoliai rodo, kad iš dalies dar esama galimybių pagerinti padėtį valstybėse narėse ir dar neišnaudotos visos galimybės toliau stiprinti valstybių ir regionų bendradarbiavimą. Šiuo požiūriu ES, visų pirma gerindama koordinavimą, gali svariai prisidėti siekiant veiksmingesnio ir našesnio bendradarbiavimo,
- tačiau primena, kad civilinė sauga pirmiausia yra valstybių narių ir jų vietos ir regionų valdžios institucijų užduotis, ir jų kompetencija neturi būti pažeista,
- pabrėžia, kad SESV yra nurodytas rėmimo, koordinavimo ir papildymo vaidmuo reagavimo į nelaimės srityje. Todėl civilinės saugos mechanizmo stebėsenos ir informacijos centrams (MIC) tenka koordinavimo vaidmuo, kadangi ES neturi nei kompetencijos steigti savo tarnybų, nei perimti skyrių vadovavimo ir kitų valstybių narių skiriamų išteklių. Visi planai ir priemonės turi būti koreguojami ir įgyvendinami atsižvelgiant į reikalavimus, kad valstybės narės galėtų taikyti subsidiarumo principą,
- pasisako už ES valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų solidarumo, bendradarbiavimo, koordinavimo ir paramos principus civilinės saugos srityje ir pritaria Komisijos nuomonei, kad reikia dar daugiau nuoseklumo, veiksmingumo ir dėmesio norint užtikrinti labiau integruotus ES reagavimo į nelaimės pajėgumus.

Pranešėjas	Norbert KARTMANN (DE/ELP), Heseno žemės parlamento narys
Pamatinis dokumentas	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Geresnis Europos reagavimas į nelaimes. Civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos vaidmuo“ COM(2010) 600 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina Komisijos ketinimus pagerinti reagavimo į nelaimes politikos nuoseklumą ir parengti darnią bendrą visos ES civilinės saugos koncepciją, kaip jau yra anksčiau reikalavęs RK⁽¹⁾;

2. pabrėžia vietos ir regionų lygmens svarbą civilinės saugos srityje; Vietos ir regionų valdžios institucijoms dažnai tenka pirmtako vaidmuo kovojant su stichinėmis ir žmogaus sukeltomis nelaimėmis, todėl būtina, kad jos dalyvautų šios srities raidoje dar ir todėl, kad daugelyje valstybių narių vietos ir regionų lygmuo turi įstatymų leidybos galią;

3. atsižvelgdamas į Japoniją ištikusią nelaimę, dar kartą pabrėžia veiksmingos pagalbos sistemos, užtikrinančios reagavimą per trumpą laiką, svarbą gyventojų apsaugai. Tokia pagalba gali būti suteikta tik regionų ir vietos lygmeniu; atkreipia dėmesį į Regionų komiteto rezoliucijoje „Gaivalinės nelaimės Japonijoje padariniai ir branduolinės katastrofos pasekmės. Ko turėtų pasimokyti Europos Sąjunga“ (CdR123/2011) pateiktą raginimą diskusijoje pagrindiniais saugos klausimais atsižvelgti į išvadas, padarytas po įvykių Japonijoje, ir į šioje srityje atliktų naujausių mokslinių tyrimų rezultatus; ragina valstybes nares ir regionus, remiantis po įvykių Japonijoje padarytomis išvadomis, išanalizuoti esamus civilinės saugos planus ir, jei reikia, juos atnaujinti;

4. palankiai vertina Komisijos paaiškinimą, kad reikia stiprinti Europos reagavimo į nelaimes pajėgumus valstybių narių teikiama padaliniais ir pajėgomis. RK pritaria Komisijos strategijai, remtis esamomis struktūromis dar veiksmingiau sutelkti išteklius ir koordinuoti jų naudojimą nesukuriant papildomos administracinės naštos. Geresnis koordinavimas gali padėti teikti dar veiksmingesnę pagalbą nuo nelaimių nukentėjusiems žmonėms;

5. dėl veiksmų civilinės apsaugos srityje pasisako už solidarumo, subsidarumo ir prevencijos principus;

6. pabrėžia ES išipareigojimo svarbą remiant valstybių narių taikomas priemones. Ankstesnių stichinių ir žmogaus sukeltų nelaimių nuostoliai rodo, kad iš dalies dar esama galimybių pagerinti padėtį valstybėse narėse ir dar neišnaudotos visos galimybės toliau stiprinti valstybių ir regionų bendradarbiavimą. Šiuo požiūriu ES, visų pirma gerindama koordinavimą, gali svariai prisidėti siekiant veiksmingesnio ir našesnio bendradarbiavimo;

7. pabrėžia šios temos svarbą kalbant apie klimato kaitą; grėsmę kelia stichinių nelaimių kartojimasis ir jų sunkumas, visų pirma potvyniai, sausros ir miškų gaisrai, taip pat šalčio ir sniego daroma žala kelia vis didesnę pavojų;

8. taip pat pabrėžia šio klausimo svarbą kitų stichinių nelaimių atvejais. Tai yra vulkanų įsiveržimas arba žemės drebėjimas, kurie, kaip rodo statistika, skirtingais laikotarpiais vyksta ir vyks Pietų Europoje ir Turkijoje, net Vidurio Europoje;

9. nurodo, kad į Lisabonos sutartį yra įtraukta solidarumo sąlyga (SESV 222 straipsnis), numatanti, kad ES ir valstybės narės padeda viena kitai gaivalinės nelaimės ar žmogaus sukeltos katastrofos atveju ES teritorijoje. Be to, Regionų komitetas palankiai vertina ES koordinavimo vaidmens pagal subsidiarumo principą stiprinimą ir bendradarbiavimą ir jų savitarpio pagalbą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 6 straipsnio 2 dalies f punktą kartu su 2 straipsnio 5 dalimi ir 196 straipsnį;

Įvertinti trūkumus

10. paaiškina, kad papildomų priemonių tobulinti reagavimo į nelaimes ir krizių valdymo pajėgumus pradžios taškas yra struktūruota pradinės padėties ir galimų trūkumų analizė, kad būtų galima rasti konkrečiai pritaikytus sprendimus;

11. pabrėžia, kad šiuo požiūriu svarbus yra valstybių narių turimų išteklių nustatymas ir jų žemėlapių parengimas. Be priemonių koordinavimui ir prieinamumui pagerinti, kitas žingsnis – nustatyti išteklių trūkumus ir kaip ES galėtų konkrečiai remti valstybių narių pastangas pagerinti savo parengtį. Įgyvendinimo priemonės turėtų būti taikomos tik remiantis pagrįstais įvertinimo rezultatais;

⁽¹⁾ CdR 139/2009 fin.

Europos reagavimo į nelaimės moduliai

12. remia Komisijos siekį dabartinę valstybių narių *ad hoc* pagalbos koncepciją papildyti išankstinio planavimo sistemomis;

13. pritaria Komisijos nuomonei, kad standartinių scenarijų rengimas, esamų nacionalinių išteklių nustatymas ir jų žemėlapių sudarymas remiantis šiais scenarijais bei dažnesnės pratybos yra tinkamos priemonės, kad veiksmingiau ir našiau išnaudotume ir patikrintume turimus išteklius civilinei saugai bei laiku juos papildytume. Šiuo atveju praverstų ir nepaprastosios padėties planai tokiuose scenarijuose numatytoms nelaimėms;

14. pripažįsta Komisijos pastangas toliau gerinti reagavimo į nelaimės pajėgumus. To turi būti siekiama toliau tobulinant iš esmės patikimą Bendrijos tvarką;

Civilinės saugos principai: solidarumas, subsidarumas ir prevencija

15. tvirtai pritaria solidarumo ir savitarpio pagalbos nelaimės atveju principui, kuris išryškėjo daugelyje tarpvalstybinių ir dvišalių susitarimų ir kuriuo rėmėsi reali regionų savitarpio pagalba. Įvairios regionų bendradarbiavimo, peržengiančio valstybių sienas, formos rodo, kad būtent regionų indėlis yra esminis teikiant greitą pagalbą nelaimės atveju. Toks sėkmingas bendradarbiavimas numato ir rizikos ir kartu galimų grėsmių vertinimo kartogramos parengimą. Šiomis aplinkybėmis regionams tenka pagrindinis vaidmuo, nes jie labiausiai nukentčia nuo gaivalinių nelaimių ir todėl jie įsteigė civilinės saugos tarnybas bei įgijo patirties, kuri galėtų būti perduota kaimyninėms trečiosioms šalims; konkrečiai kalbant, atokiausi regionai įgijo vertingos patirties, kuri galėtų būti perduota kaimyniniams regionams;

16. pabrėžia pačių valstybių narių atsakomybę šioje srityje ir ES teisinių galių reglamentavimą pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 196 straipsnį, kaip neseniai pabrėžė Bendrijų reikalų taryba savo 2010 m. gruodžio 14 d. išvadoje ⁽²⁾;

17. patvirtina, kad reikėtų remti tas valstybes nares ir tuos regionus, kuriuos nuolat ištinka stichinės nelaimės, kad jie pajėgtų greitai ir veiksmingai į jas reaguoti;

18. mano, kad ES parama visiems trūkumams šalinti pavienėse srityse turi būti teikiama taip, kad valstybės nares galėtų

pačios padidinti ir išplėsti reagavimo į nelaimės pajėgumus atsižvelgiant į Europos Sąjungoje patvirtintus standartus ir reikalavimus;

19. pabrėžia, kad SESV yra nurodytas rėmimo, koordinavimo ir papildymo vaidmuo reagavimo į nelaimės srityje. Todėl civilinės saugos mechanizmo stebėsenos ir informacijos centrams (MIC) tenka koordinavimo vaidmuo, kadangi ES neturi nei kompetencijos steigti savo tarnybų, nei perimti skyrių vadovavimo ir kitų valstybių narių skiriamų išteklių. Visi planai ir priemonės turi būti koreguojami ir įgyvendinami pagal reikalavimus, kad valstybės nares galėtų taikyti subsidarumo principą;

20. nurodo, kad valstybių narių padaliniais ir institucijoms regionų ir vietos lygiu tenka pagrindinis vaidmuo civilinės saugos struktūroje. Nacionalinės, regionų ir vietos pajėgos gali geriausiai teikti veiksmingą ir greitą pagalbą reaguojant į nelaimes. Tik sukūrus didelio masto atitinkamą prevencijos priemonių tinklą galima greitai ir veiksmingai kovoti su nelaimėmis ir kiek įmanoma labiau sušvelninti jų padarinius. Dabartinės kovos su nelaimėmis patirtis (miškų gaisrai ir potvyniai) rodo, koks svarbus yra greitas ir tikslus reagavimas, kad nelaimė būtų sėkmingai įveikta;

21. be to, ir toliau mano, kad intensyvus regionų ir vietovių, kurioms gresia bendras pavojus, bendradarbiavimas yra būtinas. Regionai, kaip kompetentingos ir už veiksmingą ir efektyvią civilinę saugą atsakingos institucijos, šiuo požiūriu dar kartą pabrėžia savo ypatingą tarpvalstybinį solidarumo įsipareigojimą. Šiuo metu yra daug tarpvalstybinių ir pagalbos susitarimų, pagal kuriuos regionai įsipareigojo vieni kitiems padėti ir padėjo pagrindą sėkmingam bendradarbiavimui. Regionai jau ne kartą įrodė, kad jie gali įgyvendinti šiuos susitarimus. Būtina sukurti rizikos ir galimų grėsmių kartogramą, kuri labai padėtų praktinėje veikloje;

22. paaiškina, kad užtikrinti didelio masto veiksmingą civilinę apsaugą nelaimės vietoje galima ir pasinaudojant savanorių pagalba. Todėl savanoriškų struktūrų stiprinimas yra veiksmingas indėlis į regioninių reagavimo į nelaimės pajėgumų gerinimą. RK ragina Komisiją ateityje labiau remti savanoriškų civilinės apsaugos struktūrų vystymą ir išplėtimą regionuose, kurie to nori. Reikėtų pasinaudoti Europos savanoriškos veiklos metais remti valstybių narių pastangas kurti atitinkamas struktūras;

23. pripažįsta, kad visų pirma dėl klimato kaitos didėjančių stichinių nelaimių pavojų akivaizdoje prevencijai tenka ypatinga svarba. Todėl ES turėtų paspartinti su tuo susijusią veiklą ir visų pirma remti regionus, kad jie imtųsi būtinų priemonių ir apskritai užkirstų kelią nelaimėms arba kuo labiau sumažintų jų poveikį. Patirtis gėsinant miškų gaisrus Pietų Europos valstybėse parodė, kokios naudingos ir svarbios gali būti prevencinės priemonės;

⁽²⁾ Bendrijų reikalų tarybos išvados, 3060-asis posėdis, 2010 12 14.

Humanitarinės pagalbos veiksmų principai

24. dėl organizacinių ir teisinių regionų (šalių) susitarimų pasisako už ketinamo stiprinti Stebėsenos ir informacijos centro, kaip civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos veiksmų koordinavimo institucijos, sinergijos poveikio išnaudojimą. Tačiau reikia užtikrinti, kad būtų išlaikyti teisiniai ir struktūriniai abiejų sričių skirtumai;

25. remia pastangas humanitarinės pagalbos priemonės labiau derinti su tarptautinėmis vyriausybėmis ir nevyriausybėmis pagalbos organizacijomis. Stiprinant bendradarbiavimą ir užtikrinant galimybę atskiroms šalims (regionams) naudotis kompiuterinėmis duomenų bazėmis, reikėtų vengti dvigubų struktūrų kūrimo. Tai pasakytina visų pirma apie nuosavų ES pagalbos bazių steigimą. Be to, pagalbos natūra atveju reikėtų ieškoti valstybių narių pagalbos ir ES finansuojamos humanitarinės pagalbos sąveikos, stengiantis koordinuoti veiksmus su kitais subjektais, ypač su regionais, kad tokia pagalba būtų veiksmingesnė;

26. primena, kad dėl tam tikrų regionų, pavyzdžiui, atokiausių regionų, geostrateginės padėties jie yra ypač svarbūs Europos subjektai teikiant skubią humanitarinę pagalbą už ES ribų; tai rodo ir pastarojo meto pagalbos veiksmas, pavyzdžiui, Haityje;

27. mano, kad pagrindinė užduotis yra ateityje geriau sleisti informaciją apie darbą civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos srityje. Tai padeda ne tik informuoti Sąjungos piliečius apie ES reagavimą į nelaimės, bet ir politiškai stiprinti Bendriją kaip atsakingą ir patikimą partnerę, taip pat yra tinkamas būdas papildomai motyvuoti daugelį pagalbininkų, be kurių šie veiksmai iš viso nebūtų įmanomi. Siekiant padidinti šių priemonių matomumą, labai svarbu parengti bendrą komunikacijos strategiją, paremtą kompiuterinėmis priemonėmis ir el. puslapiams (pajėgumų ir išteklių duomenų bazės). Ši komunikacijos strategija turėtų tinkamai parodyti esamų mechanizmų ir pagalbos struktūrų veiksmingumą;

28. atkreipia dėmesį į dabartinių pagalbos nelaimės atvejais veiksmų patirtį, kuri parodė, kad svarbus veiksmingos pagalbos veiksnys yra galimybė greitai ir nebiurokратиškai užtikrinti transportą. Todėl, siekiant pagerinti tarptautines pagalbos operacijas, RK palankiai vertina pasiūlymą padidinti bendrą transporto sąnaudų finansavimą. Be to, reikėtų išnagrinėti, kaip būtų galima geriau panaudoti transporto pajėgumus ir juos koordinuoti. Reikia surasti būdus, kurie leistų pagalbos teikėjams be papildomų transporto išlaidų greitai ir nebiurokратиškai pristatyti pagalbą į nelaimės ištiktus regionus. Turi būti siekiama kuo geriau užtikrinti, kad subjektai, aprūpinantys būtinais ištekliais, nepatirtų didelių transporto išlaidų;

29. siūlo toliau tikslingai skatinti ir remti sėkmingą tarpregioninį bendradarbiavimą, visų pirma nacionalinių prevencijos priemonių srityje; atkreipia dėmesį į tai, kad patirtis parodė, jog

INTERREG iniciatyva yra itin veiksminga tarptautiniais atvejais, kai keičiamasi gaivalinių nelaimių prevencijos geros praktikos pavyzdžiais. Sukūrus Europos teritorinio bendradarbiavimo grupę (ETBG) galima dar geriau įgyvendinti nelaimių prevencijos priemones tokiose srityse kaip bendros duomenų bazės, pratybos, rizikos įvertinimas ir išankstinio įspėjimo sistemos, technologijų perdavimas ir specialistų mainai;

30. teigiamai vertina Europos Komisijos siekį kuo geriau išnaudoti turimus išteklius ir nekurti papildomos finansinės ir biurokratinės naštos. Tai itin svarbu vietos ir regionų valdžios institucijoms, kurios puikiai išmano apie parengtą nelaimėms ir reagavimą į nelaimės, tačiau jų biudžetas yra ribotas. Tai pasakytina visų pirma apie humanitarinės pagalbos operacijas, kurioms nėra skirta jokių specialių lėšų vietos ir regionų valdžios institucijų lygiu, kadangi šios operacijos nepriklauso tokių institucijų pradinei kompetencijai;

Stebėsenos ir informavimo centro stiprinimas ir jo veikla

31. palankiai vertina ketinimą stiprinti Stebėsenos ir informavimo centrą, kaip veiksmų koordinavimo instituciją tiek teikiant pagalbą nelaimės atveju Bendrijos teritorijoje, tiek teikiant humanitarinę pagalbą už ES ribų, ypač stichinių nelaimių atveju pažeidžiamiausiose ir turinčiose žemiausią Jungtinių Tautų žmogaus socialinės raidos indeksą šalyse. Tačiau reikia pabrėžti, kad nenumatoma centro atsakomybė už veiksmų vykdymą. Atsakomybė už veiksmus ir toliau turi tekti pagalbos teikėjams, kurie gali geriausiai ją prisiimti;

Baigiamosios pastabos

32. pasisako už ES valstybių narių, regionų ir vietos valdžios institucijų solidarumo, bendradarbiavimo, koordinavimo ir paramos principus civilinės saugos srityje ⁽³⁾ ir pritaria Komisijos nuomonei, kad reikia dar daugiau nuoseklumo, veiksmingumo ir dėmesio norint užtikrinti labiau integruotus ES reagavimo į nelaimės pajėgumus;

33. tačiau primena, kad civilinė sauga yra pirminė valstybių narių ir jų vietos ir regionų valdžios institucijų užduotis, ir jų kompetencija neturi būti pažeista;

34. turėdamas omenyje Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 6 straipsnio 2 dalies f punkte kartu su 2 straipsnio 5 dalimi ir 196 straipsnyje nurodytą ES kompetenciją, palankiai vertina tai, kad Komisija nepritarė prašymui kurti Europos civilinės saugos pajėgas;

⁽³⁾ Žr. CdR 116/2006 fin.

35. remia Komisijos siekį parengti bendrą Bendrijos koncepciją, kuri, vadovaujantis Sutartimis, reglamentuotų parengtį nelaimėms, reagavimą į jas ir jų padarinių valdymą.

2011 m. gegužės 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė „BŽŪP artėjant 2020 m.: su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“

(2011/C 192/05)

REGIONŲ KOMITETAS

- pabrėžia, kad tiesioginės išmokos ir toliau turi išlikti ūkininkų pajamų stabilizavimo priemone, taip atlyginant jiems už aprūpinimą viešosiomis gėrybėmis ir kompensuojant aukštesnius ES gamybos standartus, be to, svarbu užtikrinti, kad paramos atsiejimas netaptų gamybos išnykimo priežastimi vietovėse, kurioms būdingos nuolatinės gamtinės kliūtys,
- ypač pabrėžia tai, kad BŽŪP ir sanglaudos politika negali būti nagrinėjamos atskirai viena nuo kitos. Teritorinius šių politikos sričių tikslus reikėtų koordinuoti glaudžiau nei iki šiol, ypač ES lygmeniu,
- dar kartą pritaria pasiūlymui parengti bendrą strateginį pagrindą, kuris apimtų struktūrinius fondus ir kitus teritorinio vystymosi fondus, pavyzdžiui, Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai ir Europos žuvininkystės fondą,
- yra sunerimęs dėl pirminių Europos Komisijos paskelbtų žemės ūkio rinkų reguliavimo po 2013 m. gairių ir mano, kad ateityje bendrai žemės ūkio politikai tikrai reikės, kad būtų išsaugotos viešojo rinkų reguliavimo priemonės, kuriomis būtų kovojama su kainų svyravimais ir užtikrinamos stabilios kainos gamintojams ir vartotojams,
- teigia, BŽŪP ateitis negali būti vertinama atsietai nuo Europos prekybos politikos. Norint, kad ES galėtų prisidėti prie pasaulio aprūpinimo maistu saugumo, būtina užtikrinti, kad vykdant Europos ir tarptautinę prekybos politiką, taip pat ir pagal PPO ir kitas programas, Europos Sąjungos žemės ūkis galėtų gaminti sąžiningomis sąlygomis,
- atkreipia dėmesį į tai, kad jam suteikta ypatinga atsakomybė formuojant būsimą sanglaudos ir žemės ūkio politiką. Nesvarstant klausimo dėl šiose politikos srityse taikomo Bendrijos metodo ir bendros politikos sukuriamos pridėtinės vertės naudingumo, vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų aktyviau nei iki šiol dalyvauti priimant sprendimus dėl būsimos BŽŪP būsimų ramsčių plėtojimo. Norint išsaugoti bendrojo požiūrio taikymą BŽŪP, sustiprinti vietos valdžios institucijų atsakomybę ir padidinti visuomenės pritarimą, būtina sukurti daugiapakopio valdymo sistemą,
- pabrėžia, kad bendros žemės ūkio politikos tikslus bus galima įgyvendinti tik tuo atveju, jei ir po 2014 m. BŽŪP bus skiriama pakankamai lėšų.

Pranešėjas

Luis DURNWALDER (IT / ELP), Bolcano autonominės provincijos valdytojas

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui

BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas

COM(2010) 672 galutinis

I. BENDROSIOS PASTABOS

REGIONŲ KOMITETAS

Konstatuoja, kad

1. žemės ūkis yra nepaprastai svarbus Europos kaimo vietovių plėtrai, kadangi jame dirba beveik 30 mln. žmonių. Kaimo vietovės sudaro 90 proc. Europos Sąjungos teritorijos, jose gyvena 60 proc. Europos piliečių;

2. žemės ūkis padeda užtikrinti europiečių aprūpinimą maistu, plėtoti ekonominę veiklą ir kurti darbo vietas; jis taip pat padeda užtikrinti kokybišką aplinką, prisideda prie regionų hidrogeologinių sistemų, padeda išsaugoti kultūrinį kraštovaizdį ir tradicijas. Be žemės ūkio daugiafunkcė ir tvari Europos kaimo vietovių plėtra neišsivaizduojama;

3. todėl nuo pat Europos ekonominės bendrijos įkūrimo bendra žemės ūkio politika (BŽŪP) yra viena pagrindinių jos veiklos sričių. BŽŪP parodė, kaip Bendrijos politika gali sukurti pridėtinę vertę Europos visuomenei, o teritoriniai paktai gali prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ tikslų;

4. BŽŪP ir toliau sėkmingai įgyvendinama dar ir dėl to, kad per daugelį savo egzistavimo dešimtmečių ji susidūrė su naujais Europai ir pasauliui išskylančiais iššūkiais ir turėjo atitinkamai prie jų prisitaikyti;

5. dėl BŽŪP struktūros po 2013 m. šiuo metu reikia nuspręsti atsižvelgiant į šiuos veiksnius: bendrosios ekonominės sąlygos, kainų nepastovumas, sumažėjusios ūkininkų pajamos, didėjanti pasaulinė maisto produktų ir žemės ūkio žaliavų paklausa bei būtinybė užtikrinti darnius ir ekologiją skatinančius gamybos metodus – visų pirma geriau saugant aplinką ir žemės ūkį nuo klimato kaitos padarinių, nepamirštant deramos gyvūnų gerovės ir tinkamos vartotojų apsaugos tiek aprūpinimo maistu saugumo, tiek žemės ūkio produktų tiekimo garantijų požiūriu;

6. Regionų komitetas savo 85-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2010 m. birželio 9–10 d., jau priėmė nuomonę savo iniciatyva dėl BŽŪP po 2013 m., kurioje teigia, kad BŽŪP turi:

— išlikti bendra politika,

— užtikrinti saugų ES gyventojų aprūpinimą maistu ir pajėgumą apsirūpinti maistu,

— užtikrinti stabilias pajamas,

— būti naudinga visų rūšių gaminiam, skatinti žemės ūkio praktikos permainas ir pirmenybę teikti užimtumui ir tausiam teritorijos naudojimui,

— teikti pirmenybę aplinkai ir gamtos ištekliais mažai žalos darančioms gamybos sistemoms, įskaitant kraštovaizdį ir biologinę įvairovę,

— atsižvelgti į gamtines ir geografines kliūtis (kalnai, salos, retai gyvenamos vietovės, atokiausi regionai) ir į regionus, turinčius kitokių specifinių trūkumų,

— skirti pagrindinį dėmesį žemės ūkiui ir maisto produktams,

— užtikrinti tam tikrų įgyvendinimo taisyklių, skirtų BŽŪP pirmajam ir antrajam ramsčiui, pažangą ir supaprastinimą, pirmiausia pasiekus aktyvesnį ir dalykiškesnį vietos valdžios institucijų dalyvavimą,

— disponuoti iššūkius ir sprendimas atitinkančiu biudžetu.

7. 2011 m. sausio 27 d. Regionų komitetas priėmė perspektyvinę nuomonę „Vietinio maisto sistemos“, kurioje pabrėžiama įvairiapusiško Europos žemės ūkio svarba ir vietinio produktų platinimo pridėtinė vertė aplinkos apsaugos, socialiniams ir ekonominiams poreikiams tenkinti;

8. siekdamas užtikrinti RK darbo BŽŪP reformos srityje tęstinumą ir reaguodamas į 2010 m. lapkričio mėn. komunikatą, Regionų komitetas pažymi, kad komunikate Komisija nagrinėja daugelį minėtoje Regionų komiteto nuomonėje nurodytų aspektų. Komitetas taip pat pabrėžia, kad šie aspektai savo aktualumo iki šiol neprarado ir vykdant reformą būtina į juos atsižvelgti;

9. Regionų komitetas ypač pabrėžia BŽŪP, visų pirma BŽŪP antrojo ramsčio, svarbą Europos kaimo vietovių plėtrai apskritai. BŽŪP taip pat turi daug sąlyčio taškų su sanglaudos politika, todėl abi politikos sritys, nors abi yra skirtingos ir svarbios, negali būti nagrinėjamos atskirai viena nuo kitos. Teritorinius šių politikos sričių tikslus reikėtų koordinuoti glaudžiau nei iki šiol, ypač ES lygmeniu. Komitetas pabrėžia būtinybę antrojo ramsčio trečiajam tikslui skirti pakankamai lėšų, kad būtų galima pagerinti gyvenimo kokybę ir skatinti kaimo vietovių ekonomikos diversifikavimą;

10. Regionų komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad jam suteikta ypatinga (su subsidijumu susijusi) atsakomybė formuojant būsimą sanglaudos ir žemės ūkio politiką. Nesvarstant klausimo dėl šiose politikos srityse taikomo Bendrijos metodo ir bendros politikos sukuriamos pridėtinės vertės naudingumo, vietos ir regionų valdžios institucijos turėtų aktyviau nei iki šiol dalyvauti priimant sprendimus dėl būsimos BŽŪP būsimų ramsčių plėtojimo. Norint išsaugoti bendrojo požiūrio taikymą BŽŪP, sustiprinti vietos valdžios institucijų atsakomybę ir padidinti visuomenės pritarimą, būtina sukurti daugiapakopio – ES, valstybių narių ir regioniniu lygiu – valdymo sistemą. Kartu būtina išvengti, kad dėl šio subsidijavimo principo neišaugtų nereikalingų planavimo lygmenų skaičius ir nebūtų sukurta neproporcinga administracinė našta;

BŽŪP iššūkiai

Regionų komitetas taip pat pažymi, kad

11. pasaulinė maisto paklausa didės tiek dėl prognozuojamo pasaulio gyventojų skaičiaus augimo, tiek ir dėl perkamosios galios didėjimo bei su tuo susijusių daugelio sparčiai augančios ekonomikos šalių mitybos pokyčių. BŽŪP, kurios svarbiausia užduotis visų pirma yra aprūpinti maistu Europos gyventojus ir padėti užtikrinti aprūpinimo maistu pusiausvyrą, gali ir turi prisidėti tenkinant šiuos augančius pasaulinius poreikius. Be to, žemės ūkis labai prisideda prie viešųjų gėrybių užtikrinimo: tai gali būti energijos ir atsinaujinančių žaliavų tiekimas (tiesiogiai nekonkuruojantis su maisto produktų gamyba) ir dinamiškų kaimo vietovių išsaugojimas;

12. atsižvelgiant į tai, BŽŪP ateitis negali būti vertinama atsietai nuo Europos prekybos politikos. Norint, kad ES galėtų prisidėti prie pasaulio aprūpinimo maistu saugumo, būtina užtikrinti, kad vykdamas ES ir tarptautinę prekybos politiką, taip pat ir pagal PPO programas, ES žemės ūkis galėtų gaminti sąžiningomis sąlygomis. Jei ūkininkams tenka laikytis apribojimų, griežtesnių nei tarptautiniai standartai, dėl kurių jie patiria papildomų sąnaudų, į tai turi būti atsižvelgta importo taisyklėse, numatytose tarptautinėse prekybos sutartyse;

13. žemės ūkio veikla yra labai glaudžiai susijusi su aplinka. Todėl tausaus gamtos išteklių naudojimas yra ne tik pagrįstas visuomenės siekis, bet ir gyvybiškai svarbus klausimas ūkininkams ir žemės ūkio gamybos potencialo išsaugojimui. Dėl šios priežasties žemės ūkis turėtų taip pat padėti atremti iššūkius, susijusius su klimato kaita, dirvožemio nuskurdimu, vandens išteklių sumažėjimu ar jų taršos padidėjimu, kai kurių laukinės gyvūnijos buveinių išnykimu ir biologinės įvairovės sumažėjimu, o BŽŪP privalo padėti surasti šių problemų sprendimo būdus;

14. atsižvelgiant į tai, būtina pabrėžti žemės ūkiui tenkantį vaidmenį kovoje su klimato kaita. Ūkininkai jau įdėjo daug pastangų mažindami šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą. Tačiau papildomai dar reikia daug dirbti kuriant prisitaikymo strategijas, kad žemės ūkis ir ateityje galėtų atlikti jam priklausančias funkcijas. Taip pat reikia aiškiai pasakyti, kad dirvožemis gali būti CO₂ absorbentu, tuo pat metu dėl dirvožemyje didėjančio organinių medžiagų kiekio didėjant dirvožemio našumui ir stiprėjant sumedėjusių augalų kaip anglies absorbentų efektui. Žemės ūkis yra vienas pagrindinių sektorių, atliekančių svarbų vaidmenį sprendžiant šią problemą. Jis gali prisidėti prie tvaraus energijos tiekimo ir „švelnesnės“ chemijos kūrimo naudojant atsinaujinančias žaliavas. Šiuo atveju regionų ir vietos valdžios institucijoms tenka ypatingas vaidmuo remiant inovacines energetikos koncepcijas, įskaitant biomasę naudojimą. Svarbiausias tvarios energijos šaltinis yra mediena. Todėl plėtojant kaimo vietoves toliau būtina skatinti miškininkystę tuose regionuose, kuriuose miškui tenka svarbus vaidmuo užtikrinant rizikos prevenciją, sprendžiant erozijos problemas ir pritraukiant turistus, taip pat būtina geriau panaudoti medžių genėjimo atliekas;

15. Regionų komitetas pritaria Komisijos pozicijai, kad žemės ūkio politika ir toliau turi būti formuojama remiantis dviem tarpusavyje suderintais ramsčiais, išlaikant šių ramsčių esmę. Komitetas vis dėlto pabrėžia, kad svarbu aiškiau apibrėžti kiekvieno iš šių dviejų ramsčių tikslus;

16. pagal pirmąją ramstį mokamomis tiesioginėmis išmokomis užtikrinamos ūkininkų pajamos, atlyginama jiems už aprūpinimą viešosiomis gėrybėmis (pavyzdžiui, kraštovaizdžio išsaugojimą, aplinkos apsaugą, maisto saugą), kurių europiečiai nebenorėtų atsisakyti, padeda sušvelninti rinkos nepastovumo pasekmes ir taip atsveria nepalankią konkurencinę padėtį pasaulio rinkoje dėl Europos ūkininkams taikomų aukštesnių ES standartų;

17. pagal antrąją ramstį remiama kaimo vietovių plėtra. Todėl nepaprastai svarbu pritaikyti jį konkrečioms regionų poreikiams ir jį formuoti bendradarbiaujant su regionų ir vietos valdžios institucijomis, kadangi pagal bendrą finansavimą joms tenka dalis bendros finansinės atsakomybės;

18. Regionų komitetas pabrėžia, kad bendros žemės ūkio politikos tikslus bus galima įgyvendinti tik tuo atveju, jei ir po 2014 m. BŽŪP bus skiriama pakankamai – bent jau nemažiau, negu dabar – lėšų;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

Tiesioginės išmokos

19. Regionų komitetas pabrėžia, kad tiesioginės išmokos ir toliau turi išlikti ūkininkų pajamų stabilizavimo priemone taip atlyginant jiems už aprūpinimą viešosiomis gėrybėmis ir kompensuojant aukštesnius ES gamybos standartus, be to, svarbu užtikrinti, kad paramos atsiejimas netaptų gamybos išnykimo priežastimi vietovėse, kurioms būdingos nuolatinės gamtinės kliūtys;

20. pritaria raginimui ateityje teisingiau paskirstyti tiesiogines išmokas, nes dabartinė tiesioginių išmokų sistema, kuri remiasi praeityje pagamintu kiekiu, iškreipia konkurenciją ES, todėl turėtų būti pakeista kita sistema, kuri visiems ūkininkavimo metodams Europos Sąjungoje užtikrintų vienodas sąlygas;

21. mano, kad bendrosios išmokos turėtų toliau būti derinamos ES mastu siekiant išvengti rinkos pusiausvyros sutrikimo Europoje. Tačiau pabrėžia, kad kirstant lėšas konkrečioms valstybėms narėms būtina atsižvelgti į abiejų ramsčių reikalavimus;

22. pritaria tolesniam atsietosios bendrosios išmokos schemos taikymui ir Komisijos pasiūlymams atsisakyti tradicinių konkrečioms įmonėms skirtų bendrųjų išmokų. Pasisako už perėjimą prie regioninių išmokų;

23. pabrėžia, kad šio laipsniško perėjimo metu būtina panaikinti nevienodą tradiciškai nulemtą bendrųjų išmokų paskirstymą valstybėse narėse, nes jis prieštarauja atsiejimo idėjai ir sutrikdė bei toliau trikdo rinkos pusiausvyrą valstybėse narėse, o tai yra nepriimtina; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia nustatyti pereinamąjį laikotarpį, kuris padėtų ūkiams prisitaikyti prie naujos mokėjimų schemos;

24. pritaria Komisijos pasiūlymui nustatyti viršutinę bendrųjų išmokų ribą. Pabrėžia, kad nustatant šią ribą būtina atsižvelgti į skirtingus ūkių ir jų asociacijų tipus ir ūkio indėlį į užimtumą, taip pat narių skaičių juridinio asmens atveju, bei užtikrinti, kad nebūtų kliudoma Europos Sąjungos žemės ūkio restruktūrizavimui, atitinkančiam dabartinio laikmečio poreikius;

25. atkreipia dėmesį į Komisijos svarstymą, kad specifinių problemų turintiems regionams ir tam tikriems ūkininkavimo būdams, kurie laikomi ypač svarbiais išsaugant žemės ūkį šiuose

regionuose, susiję parama turi būti ir toliau teikiama. Šiomis aplinkybėmis reikėtų atkreipti dėmesį į ganomų gyvulių svarbą kalnuotoms, Arktyje esančioms, salų ir retai apgyvendintoms vietovėms, nes visoms gamybos sistemoms dėl klimato ir teritorinių sunkumų reikalinga speciali parama, ypač pieno pramonės išsaugojimui šiose vietovėse, kai kvotų sistema pieno sektoriui bus panaikinta. Be veikiančios pieno pramonės neįmanoma išsaugoti žemės ūkio paskirties žemę, ypač aukštikalnių ir vidutinio aukščio kalnų pievas ir ganyklas bei miškingas Viduržemio jūros regiono ganyklas. Be to, socialiniu, ekonominiu ir aplinkos požiūriu nemažiau svarbios ir mažo derlingumo alyvmedžių giraitės kalnų ir kitose vietovėse, kur sąlygos žemės ūkiui yra nepalankios. Siekiant išsaugoti Europos ganyklų ekosistemas ir žemės ūkio veiklą kai kuriuose regionuose, taip pat labai svarbu remti mėsinių karvių, avių ir ožkų sektorių. Praradę šiuos plotus, netektume unikalių šių vietovių kultūrinių kraštovaizdžių. Be to, gyvulininkystei puikiai galima panaudoti nederlingą žemę, visų pirma užmiesčio teritorijose. Tai padėtų išsaugoti atvirą erdvę (pavyzdžiui, salpas) ir kartu leistų vykdyti ekonominę veiklą. Be susietosios paramos sektoriui išskirtų pavojus, o tai nebeleistų jam atlikti savo vaidmens;

26. reikėtų visiškai išnaudoti PPO leidžiamas susietąsias išmokas;

27. pritaria Komisijos rekomendacijai padidinti bendrąsias išmokas mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms ir taip kompensuoti šių ūkių papildomas gamybos sąnaudas ir skatinti žemės ūkį visoje Europoje. Pabrėžia, kad norint užtikrinti teisingas pajamas ūkininkams visuose Europos regionuose, toks padidinimas yra pagrįstas ir reikalingas;

28. pabrėžia, kad BŽŪP ir ūkininkai neturėtų likti vieni aktyviai sprendžiant naujas aplinkos problemas ir juo labiau nepadidinus šiam tikslui skiriamų lėšų;

29. pabrėžia, kad pagal antrąjį ramstį įgyvendinamos agrarinės aplinkosaugos programos turi padėti siekti tikslo skatinti ekologiškesnį žemės ūkį. Šiomis aplinkybėmis reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad kai kurios valstybės narės pagal antrąjį ramstį naudoja mažiau nei 10 proc. viso biudžeto, taigi ūkininkai iš agrarinės aplinkosaugos programų neturi jokios naudos. Todėl Komitetas siūlo ateityje valstybes nares įpareigoti mažiausiai 10 proc. viso antrojo ramsčio biudžeto skirti agrarinės aplinkosaugos programoms ir tai reikia padaryti sumažinant bendrąjį finansavimą bent 10 proc.;

30. mano, kad pagal BŽŪP turėtų būti labiau remiamas ekologinis ir kompleksinis ūkininkavimas, kadangi toks ūkininkavimas prisideda prie tvaraus vystymosi politikos;

31. mano, kad atsižvelgiant į greitą dirbančių Europos Sąjungos ūkininkų senėjimą, būtina nedelsiant numatyti papildomas priemones jauniems ūkininkams skatinti. Iki šiol pagal antrąją ramstį jauniems ūkininkams teikiama parama pasirodė esanti nepakankama sustabdyti aktyviai veiklą vykdančių vidutinio amžiaus ūkininkų skaičiaus didėjimą. Šiuo metu tik 7 proc. ES ūkininkų yra jaunesni kaip 35 metų, kai tuo tarpu trečdalis ūkininkų yra vyresni negu 65 metų. Todėl reikėtų apsvarstyti galimybę padidinti pagal pirmąją ramstį mokamas tiesiogines išmokas jauniems ūkininkams ir taip sukurti papildomą paskatą jauniems žmonėms užsiimti žemės ūkio veikla;

32. nurodo, kad reikia tinkamų viešųjų paslaugų jaunesnių kaimo žmonėms, norintiems steigti ūkius kaimo vietovėse, įskaitant užmiesčių zonas. Skatinant juos įsigyti novatoriškas ir aplinką tausojančias gamybos sistemas ir kuriant naujas ekonominės veiklos alternatyvas, būtų galima kaimuose išsaugoti žemės ūkio pajėgumus;

33. pritaria Komisijos pasiūlymui smulkiesiems ūkininkams numatyti supaprastintą ir specialią paramos schemą ir taip išsaugoti smulkų žemės ūkį suteikiant galimybę jam teikti papildomą paramą, ypač mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, ir mažinti nereikalingą biurokratiją. Atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad 82 proc. Europos ūkininkų gauna mažesnę nei 5 000 eurų paramą, todėl nereikalingos biurokratijos sumažinimas smulkiesiems ūkininkams būtų itin svarbus ir pagerintų jų požiūrį į BŽŪP;

34. pabrėžia, kad kompleksinė parama ir integruota administracinė ir kontrolės sistema turi būti supaprastintos nepažeidžiant šios sistemos veikimo. Supaprastinimas galėtų būti vykdomas: a) visoje ES taikant pagrindinius kompleksinės paramos patikrinimo vietoje kriterijus, b) per pusę sumažinant kompleksinės paramos reikalavimų tenkinimo ir integruotos administravimo ir kontrolės sistemos tikrinimų vietoje kvotas siekiant suvienodinti reikalavimus ir kontrolės sistemas įvairiuose Europos regionuose, jei valstybės narės įrodytų, jog turi efektyvias sistemas, c) taikant praktiką atitinkančias leistino nuokrypio ribas;

35. pritaria Komisijos nuomonei, kad išmokos turi būti skiriamos tik aktyviai veiklą vykdančioms ūkininkams, tačiau nuo to neturi nukentėti ne nuolatos ūkininkavimo veikla užsiimančios ūkininkų, kuriems tenka ypač svarbus vaidmuo išsaugoti žemės ūkį mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, tačiau siūlo Komisijai parengti bazines „aktyviai veiklą vykdančio ūkininko“ ir „žemės ūkio paskirties žemės“ apibrėžtis, kad jas būtų galima vėliau papildyti valstybių narių ar regionų lygmeniu;

36. yra įsitikinęs, kad toms sritims, kurios iki šiol buvo reguliuojamos pagal savas rinkos organizavimo taisykles ir kurioms dėl šios priežasties atsišios bendrosios išmokos sistema netai-

koma arba taikoma tik iš dalies, pavyzdžiui, vaisių ir daržovių, vyno arba cukraus sektoriams, reikia ir toliau taikyti šias specifines rinkos organizavimo formas;

Rinkos priemonės

37. yra suinteresuotas dėl pirmųjų Europos Komisijos paskelbtų žemės ūkio rinkų reguliavimo po 2013 m. gairių ir mano, kad ateityje bendrai žemės ūkio politikai tikrai reikės, kad būtų išsaugotos viešojo rinkų reguliavimo priemonės, kuriomis būtų kovojama su kainų svyravimais ir užtikrinamos stabilios kainos gamintojams ir vartotojams;

38. atkreipia dėmesį į tai, kad pirmenybės teikimas Bendrijai ir toliau turi būti laikomas svarbiu BŽŪP principu, nes tai labai padeda išsaugoti Europos savarankiškumą apsirūpinant maistu;

39. mano, kad vis dar egzistuojančios rinkos priemonės, pavyzdžiui, intervencijos priemonė, privatus ir viešasis sandėliavimas ir tik jautriems produktams skirtos eksporto dotacijos pasirodė esančios labai reikalingos, todėl turėtų būti naudojamos kaip apsaugos priemonės taikant joms numatytą atitinkamą biudžeto eilutę;

40. atkreipia dėmesį į tai, kad paramos atsisiejimas lėmė Europos žemės ūkio orientavimą į rinką, tačiau šios raidos pasekmė – dideli kainų svyravimai, o tai kelia grėsmę ūkių išlikimui;

41. nurodo, kad rinkos priemonės turėtų būti tokios, kad užtikrintų žemės ūkio rinkų aprūpinimą, apsaugotų ūkininkus nuo staigaus kainų, taigi ir pajamų sumažėjimo bei apribotų vartotojų už maisto produktus mokamų kainų svyravimus;

42. mano, kad šias priemones būtina reikiai patobulinti ir tam, kad būtų sudaryta galimybė išplėsti produktų, kurie laikinai sandėliuojami, sąrašą, reikėtų išanalizuoti intervencijos laikotarpio pailginimą ir laikino gamybos nutraukimo priemonių įgyvendinimą. Taip pat būtina, nepažeidžiant rinkų veikimo, tinkamomis priemonėmis užkirsti kelią piktnaudžiavimui vykdančią prekybą žemės ūkio žaliavomis. Bendras tikslas – išvengti rinkų nepastovumo dėl žemės ūkio ir sveikatos krizių;

43. atkreipia dėmesį į tai, kad pridėtinės vertės dalis, kurią ūkininkas sukuria visoje maisto grandinėje, nuolat mažėja, todėl būtina sukurti rinkos priemones, kurios užkirstų kelią šiai tendencijai; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją visoms gamintojų asociacijoms parengti pamatinės nuostatos, kurti gamintojų ir sektorių grupes ir taip stiprinti ūkininkų pozicijas maisto grandinėje. Be to, vietovėse, kuriose ūkininkavimą stabdo gamtinės kliūtys ir kitose vietovėse su pažeidžiamomis gamybos sistemomis arba struktūromis, reikėtų ypač skatinti pieno gamintojų jungimąsi ir bendrą prekybą ir taip sušvelninti kvotų sistemos pieno sektoriui panaikinimą ir užkirsti kelią gamybos persikėlimui į kitas vietas;

44. norėtų, kad Europos Komisija išanalizuotų, kokią poveikį mažmeninės prekybos tarpininkai daro maisto gamintojams, platintojams, tiekėjams, vartotojams ir platesniam reiškinių spektrui;

45. mano, kad reikia persvarstyti Bendrijos konkurencijos taisyklės, kad būtų sudarytos sąlygos realiai maisto grandinės pusiausvyrai;

46. laikosi nuomonės, kad turi būti kuriamos ne tik rinkų viešojo valdymo priemonės, bet ir savi draudos sistemos, pavyzdžiui, keleto rizikų draudimas, ir kad valstybėms narėms reikia sudaryti galimybę skatinti ūkininkus steigti kooperatyvus ir grupuotis, kad būtų galima teikti tarpusavio pagalbą, ar jungtis su kitomis maisto grandinės grandimis, nes tai leistų sumažinti biurokratinę naštą;

47. pabrėžia, kad pastaraisiais metais ES dėjo daug pastangų eksporto subsidijavimui panaikinti. Tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad galutinis šios rinkos priemonės panaikinimas laikantis PPO nuostatų turi priklausyti ir nuo trečiųjų šalių sutikimo visiškai atsisakyti šios priemonės tarptautinėje prekyboje; tam būtina taikyti su PPO taisyklėmis suderinamas paramos eksportui priemones;

48. ragina Komisiją išsamiai išnagrinėti egzistuojančių kvotų sistemų panaikinimo pasekmes ir parengti priemones, kurios apsaugotų gamybą bei perdirbimą;

49. ragina Komisiją užtikrinti, kad pasiūlymuose dėl būsimo cukraus ir izogliukozės sektorių reguliavimo būtų atsižvelgiama į tikslą užtikrinti gamybą Europoje, tuo pačiu ir runkelių auginimo pajamas, kad būtų išsaugotas runkelių auginimas ir perdirbimo fabričių veikla;

50. atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją dėti dvigubai daugiau pastangų inovacijų, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos bei propagavimo srityse; todėl prašo būsimoje Europos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programose nuolat dėmesį skirti su maisto produktais susijusiems moksliniams tyrimams;

51. ragina Komisiją vykdamas prekybos politiką, ypač pasirašant dvišalius susitarimus, ryžtingai atstovauti ūkininkų interesams ir atsižvelgti į prekybos politikos poveikį BŽŪP, ypač į dvišalių susitarimų arba PPO susitarimų poveikį Europos žemės ūkiui; tačiau PPO derybos yra svarbiausias veiksnys siekiant užtikrinti Europos tvarumo standartus pasauliniu lygmeniu;

52. šiomis aplinkybėmis atkreipia dėmesį į vartotojo teisę reikalauti, kad ir importuotiems maisto produktams būtų taikomi Europos Sąjungos žemės ūkyje galiojantys aukšti standartai socialinių teisių, maisto saugos, aplinkos apsaugos, kokybės ir gyvūnų gerovės srityse. Ši teisė turi būti ryžtingai ginama tarptautinėse ir dvišalėse prekybos derybose;

Kaimo plėtra

53. konstatuoja, kad nepaisant Sąjungos pastangų, BŽŪP ir sanglaudos politikos srityje didelė dalis Europos kaimo vietovių ir toliau kenčia nuo gyventojų mažėjimo ir nuosmukio, o šių vietovių išsivystymo lygis yra žemesnis už Bendrijos vidurkį ir daug žemesnis už daugumos miesto vietovių lygį;

54. atkreipia dėmesį į tai, kad ūkininkai atlieka ypatingą vaidmenį užmiesčių zonose, kuriose gali susidaryti didelė kaimo ir žemės ūkio išteklių stoka; pabrėžia, kad maisto produktus ir viešąsias gėrybes reikia ir toliau gaminti netoli nuo miestų gyventojų bendruomenių;

55. todėl pabrėžia bendros žemės ūkio politikos antrojo ramsčio svarbą bendrai kaimo vietovių, įskaitant užmiesčio zonas, plėtrai;

56. pabrėžia BŽŪP antrojo ramsčio svarbą modernizuojant žemės ūkį, išsaugant ir tobulinant žemės ūkio struktūrą, ypač socialiniu ir ekonominiu požiūriu išsaugant ir gerinant kaimo vietas ir jų bendruomenes; todėl reikėtų vykdyti tokią kaimo plėtros politiką, kuri remtų žemės ūkio konkurencingumą, o dalis šios politikos priemonių turėtų būti skirta veiksams žemės ūkio struktūros, infrastruktūros ir žemės ūkio maisto produktų srityse;

57. atkreipia dėmesį į tai, kad kaimo plėtra gali labai daug prisidėti įgyvendinant strategijos „Europa 2020“ tikslus; tačiau reikia gerai suprasti ir žinoti, kur nubrėžti skiriamąją liniją tarp teminių ES politikos uždavinių bei jų finansavimo šaltinių (būtent klimato, energetikos) ir ką turėtų remti BŽŪP (ar regioniniai) fondai;

58. konstatuoja, kad antrojo BŽŪP ramsčio kaimo plėtros priemonės yra žemės ūkio politikos priemonės ir turi daug sąlyčio taškų ir su sanglaudos politika. Todėl programuojant būtina suderinti žemės ūkio politikos antrojo ramsčio tikslus su sanglaudos politikos tikslais, kad būtų išvengta dubliavimosi arba taip vadinamų „pilkųjų zonų“, iširti sinergijos galimybes ir žemės ūkio sektoriui kaimo politikoje vėl skirti didžiausią dėmesį. Šiuo tikslu prašoma suderinti įvairius Europos fondus reglamentuojančias administracines taisykles;

59. dar kartą pritaria pasiūlymui parengti bendrą strateginį pagrindą, kuris apimtų struktūrinius fondus ir kitus teritorinio vystymosi fondus, pavyzdžiui, Europos žemės ūkio fondą kaimo plėtrai ir Europos žuvininkystės fondą;

60. ragina formuojant antrąją žemės ūkio politikos ramstį ypač atsižvelgti į regionų atsakomybę, taikyti tikrą daugiapakopio valdymo metodą ir taip įvertinti ypatingą regionų svarbą ir kompetenciją pritaikant priemones konkrečioms regionų reikmėms. Šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad antrasis ramstis formuojamas atsižvelgiant į subsidiarumo principą, pagal kurį valstybės narės arba regionai, atsižvelgdami į regionines sąlygas, gali savarankiškai nuspręsti, kurias priemones įgyvendinti;

61. todėl mano, kad kaimo plėtros politikos įgyvendinimas ir fondų lėšų skyrimas pagal principą „iš apačios į viršų“ visų pirma turi būti vykdomas kuriant stiprią vystymosi partnerystę vietoje;

62. mano, kad, atsižvelgiant į spartų aktyviai dirbančių Europos ūkininkų senėjimą, būtina nedelsiant numatyti patrauklias jaunesiems ūkininkams skirtas priemones, kurių tikslas pritraukti į šį sektorių naujos jėgos, ir papildyti iki šiol pagal antrąją ramstį jaunesiems ūkininkams teikiamas paramos priemones;

63. be to, ragina įvesti specialias priemones, skirtas įgyvendinti Kokybės užtikrinimo dokumentų pakete išdėstytus pasiūlymus, pavyzdžiui, ūkių modernizavimas kokybiškiems produktams gaminti ir parama vartotojų informavimo kampanijoms;

64. mano, kad konsultavimosi sistema turi būti taikoma ne tik su kompleksine parama susijusiems klausimams spręsti, o turėtų apimti ir kitas svarbias konsultavimo sritis (gamybos technologijas, verslo vadybą, naujus iššūkius, inovacijų ir aplinkosaugos vadybos klausimų įvedimą, klimato kaitos švelninimo priemones), todėl į antrąją ramstį turėtų būti įtrauktos tam būtinos priemonės. Šiuo atveju daugiausia dėmesio reikėtų skirti akredituotoms konsultavimo paslaugoms. Reikia užtikrinti, kad visi ES ūkininkai turėtų galimybę gauti kompetentingą konsultavimo pagalbą, nepriklausomai nuo to, kas šias paslaugas teikia: valstybė, viešosios valdžios institucijos ar privačios įmonės;

65. pabrėžia ypatingą įvairinimo svarbą nedidelėms žemės ūkio įmonėms ir žemės ūkio įmonėms mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, labai retai apgyvendintuose toliausiai į šiaurę esančiuose regionuose, salų, pasienio bei kalnų regionuose esantiems ūkiams ir ragina parengti tam skirtas skatinimo priemones;

66. pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti galimybę pasinaudoti aukšto lygio kvalifikacijos kėlimo priemonėmis žemės ūkyje, ypač po pradinio profesinio mokymo etapo. Dėl staigių

pokyčių žemės ūkio ir maisto sektoriuose, kaip ir susijusiuose sektoriuose, reikalingas visą gyvenimą trunkantis mokymasis;

67. remia Komisijos pastangas antrojo žemės ūkio politikos ramsčio priemonėmis skatinti ūkininkų bendradarbiavimą, ypač bendrai naudojant gamybos priemones, bendrai organizuojant pardavimą arba dedant bendras pastangas gyvūnų gerovės srityje ir taip mažinant nepalankią mažų ūkių konkurencinę padėtį;

68. pabrėžia BŽŪP antrojo ramsčio svarbą, visų pirma mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse veikiančioms ūkiams, todėl pritaria Komisijos pasiūlymui kompensacinę išmoką ir toliau laikyti regionų vystymo planų dalimi. Šiuo atveju siūlo palikti esamą veiksmų laisvę ir padidinti esamas viršutines ribas, kad būtų galima įveikti iššūkius ypač silpnas struktūras turinčiuose kalnų regionuose ir priemiesčiuose, kuriuose sparčiai vyksta kaimo vietovių urbanizacija. Be to, peržiūrint ES kokybės politiką siūlo numatyti konkrečių priemonių paketą labai retai apgyvendintiems toliausiai į šiaurę esantiems regionams, salų, pasienio ir kalnų regionams, kuris apimtų, pavyzdžiui, išmokas, skirtas padengti duomenų rinkimo sąnaudas, specifines priemones aukštikalnių pievoms ir biologinės įvairovės išmoką ir kuriuo būtų pripažinta kalnų regionuose gaminamų produktų svarba;

69. pabrėžia, kad daugelyje Europos regionų konkurencinumo didinimas turėtų būti siejamas su žemės ūkio infrastruktūros tobulinimu; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad inovacijos yra būtina prisitaikymo prie klimato kaitos, veiksmingesnio išteklių naudojimo ir operatyvinio valdymo pagerinimo sąlyga, todėl jas reikėtų labiau remti;

70. atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija planuoja ES lygiu nustatyti naujas tarpinių mažiau palankių ūkininkauti vietovių apibrėžtis ir nerimauja dėl šio ketinimo įgyvendinimo. Yra įsitikinęs, kad nustatyti nauji kriterijai turi būti tikslingi, o valstybės narės ir regionams reikia suteikti pakankamai savarankiškumo ir lankstumo. Pabrėžia, kad bet kuriuo atveju siekiant sušvelninti naujų apibrėžčių pasekmes, būtina numatyti atitinkamą pereinamąjį laikotarpį;

71. pabrėžia, kad atsižvelgiant į klimato kaitos iššūkius ir būtinybę užtikrinti darnią kaimo plėtrą, reikėtų didinti paramą priemonėms, skirtoms tausiam vandens naudojimui žemės ūkyje mažinant vandens suvartojimą ir užterštumą, taip pat vandeninių gujų sluoksnių papildymo skatinimo priemonėms (pavyzdžiui, terasų priežiūra salų ir kalnuotuose regionuose, dirvos derlingumo gerinimas), priemonėms, skirtoms stichinių nelaimių žalos prevencijai ir žemės ūkio infrastruktūrai padarytos žalos atlyginimui, taip pat reikėtų supaprastinti šios paramos teikimo sąlygas;

72. pabrėžia agrarinės aplinkosaugos programų svarbą ir ragina, kad ateityje visos valstybės narės mažiausiai 10 proc. viso jų turimo žemės ūkio biudžeto skirtų agrarinės aplinkosaugos programoms ir taip prisidėtų prie žemės ūkio tvarumo ir pripažintų didelę gamtinę vertę turinčias žemės ūkio sistemas, kurios leidžia išsaugoti biologinę įvairovę ir sugrąžinti ją į žemės ūkį ir prisideda prie geresnės vandens ir dirvožemio apsaugos;

73. atkreipia dėmesį į tai, kad įgyvendinant agrarinės aplinkosaugos programas vėl būtina taikyti paskatas, kad ūkininkai labiau pritartų šioms programoms, taip pat reikia įvertinti tam tikros žemės ūkio praktikos išorinį poveikį;

74. mano, kad regionų vystymo priemonės įgyvendinti būtų lengviau, jei prie bendro finansavimo galėtų prisidėti trečiosios šalys;

75. pabrėžia, kad aktyvus miškininkystės valdymas yra nepaprastai svarbus daugelio kaimo vietovių saugumui, visų pirma kalnų vietovėms, taip pat turistams pritraukti, todėl regionams būtina suteikti galimybę remti aktyvų miškininkystės valdymą pagal regionų vystymo planus;

76. pabrėžia LEADER programos svarbą kompleksinei kaimo vietovių plėtrai, ypač dėl principo „iš apačios į viršų“ taikymo, nes jo veiksmingumas pasitvirtino, todėl ragina Komisiją ir

toliau šį principą taikyti ir stiprinti. Būtina suteikti geresnes galimybes pagal LEADER programą koordinuoti įvairius vietos plėtros planų projektus. Tačiau ateityje LEADER turėtų būti lankstesnė ir teikti pirmenybę novatoriškiems metodams. Dabartinė kompleksinės paramos sistema rengiant regionų vystymo planus pasirodė esanti labai griežta. Todėl vietos valdžios institucijoms ir regionams reikia suteikti daugiau lankstumo, kad būtų galima geriau atsižvelgti į vietos poreikius. Būtina supaprastinti regionų vystymo procedūras, visų pirma ataskaitų teikimą;

77. be to, mano, kad LEADER principus reikėtų taikyti kartu su vietos vystymosi modeliu pasitelkiant partnerystes, pagrįstas „iš apačios į viršų“ inicijuojamomis vietos vystymosi strategijomis, apimančiomis įvairių sektorių veiksmus, bendradarbiavimą inovacijų srityje ir tinklavedimą;

78. laikosi nuomonės, kad paramos investicijoms į maisto gamybą apribojimai turi būti pritaikyti prie struktūrinių pokyčių (padidinat arba panaikinant MVĮ taikomas ribas);

79. pabrėžia, kad programavimo, programos valdymo, vertinimo, stebėsenos ir tolesnių su programavimu susijusių veiksmų sąnaudos tapo pernelyg didelės ir todėl turi būti gerokai sumažintos.

2011 m. gegužės 11 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

III

(Parengiamieji aktai)

REGIONŲ KOMITETAS

90-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2011 M. GEGUŽĖS 11, 12 D.

Regionų komiteto nuomonė „Plataus užmojo Europos žemės ūkio kokybės schemų politika“

(2011/C 192/06)

REGIONŲ KOMITETAS

- laikosi nuomonės, kad ES žemės ūkio produktų kokybė yra svarbi BŽŪP pridėtinė vertė ir vienas pagrindinių ES privalumų pasaulio rinkose; todėl mano, kad kokybės politika turi būti vienas pagrindinių BŽŪP po 2013 m. elementų, ir prašo pagal būsimą BŽŪP taikyti priemones, kurios stiprintų, skatintų ir remtų kokybės schemų vystymą,
- mano, kad svarbiausia, remiantis diferencijuotais vystymosi modeliais, išsaugoti tolygų ekonominės veiklos pasiskirstymą Europos Sąjungos teritorijoje; būtent diferenciacija rinkose nepalankiausioje padėtyje esančioms kaimo vietovėms gali padėti išlaikyti žemės ūkio produktų gamybą remiantis esamomis kokybės schemomis, kurias būtina stiprinti ir plėtoti; toks diferencijuotas požiūris į žemės ūkio rinkas yra itin svarbus kalnų ūkių produktams ir vietos produktams, kurie gali būti reklamuojami kaip trumpos tiekimo grandinės produktai,
- mano, kad apsauga „kalnų ūkių produkto“ nuorodos pavidalu prisidėtų prie ilgalaikės ekonomikos plėtros, teritorijų planavimo ir aplinkos apsaugos,
- pabrėžia, kad norint vystyti vietinio maisto sistemas, reikia sukurti Europos skiriamąjį ženklą ir plėtoti priemones pagal BŽŪP antrąją ramstį, kad gamintojai būtų skatinami pereiti prie trumpų tiekimo grandinių; todėl prašo Komisijos pateikti pasiūlymų siekiant šiuo požiūriu papildyti reglamentą, susijusį su Sąjungos žemės ūkio produktų kokybės politika,
- mano, kad konkrečiose kokybės grandinėse propaguojamų žemės ūkio produktų ekonominė sėkmė ir ilgaamžiškumas yra neatsiejami nuo pasiūlos valdymo,
- laikydamasis ankstesnėse savo nuomonėse išdėstytos pozicijos, rekomenduoja pašalinti genetiškai modifikuotus organizmus iš oficialių kokybės ženklų specifikacijų,
- prašo užtikrinti didesnę geografinių nuorodą apsaugą tarptautiniu mastu.

Pranešėjas	René SOUCHON (FR / ESP), Overnės regiono pirmininkas
Pamatinis dokumentas	Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl žemės ūkio produktų kokybės schemų COM(2010) 733 galutinis

I. IŠŠŪKIAI IR TIKSLAI

REGIONŲ KOMITETAS

A. Kokybės politika – pagrindinė BŽŪP sudedamoji dalis ir didžiausias Europos žemės ūkio produktų privalumas tarptautinėse rinkose

1. konstatuoja, kad Europos Sąjungos maisto produktų saugumo ir kokybės standartai yra vieni griežčiausių pasaulyje;

2. laikosi nuomonės, kad ES žemės ūkio produktų kokybė yra svarbi BŽŪP pridėtinė vertė ir vienas pagrindinių ES privatumų pasaulio rinkose;

3. pažymi, kad kolektyviai įgyvendinamos kokybės schemos sudaro Europos Sąjungos kultūrinį, agrokultūrinį ir kulinarinį paveldą. Šios kokybės schemos – tai bendras paveldas, kurį būtina saugoti ir plėtoti;

4. pažymi, kad diferencijavimas pagal kokybę padeda sektoriuje užtikrinti didžiausią pridėtinę vertę ir tenkinti aukštus ES vartotojų ir gamintojų reikalavimus;

5. pabrėžia, kad žemės ūkio žaliavų kainų krizės laikotarpiu diferencijuotos kokybės grandinės regionams daro stabilizuojantį poveikį. Kuriant diferencijuotas kokybės grandines skatinamos investicijos, moksliniai tyrimai ir inovacijos ir užtikrinama, kad gamintojams būtų teisingiau paskirstoma pridėtinė vertė grandinėse;

6. todėl mano, kad kokybės politika turi būti vienas pagrindinių BŽŪP po 2013 m. elementų;

7. laikosi nuomonės, jog būtina, kad bendra žemės ūkio politika ir po 2013 m. būtų aktyviai remiami griežti Europos žemės ūkio produktų standartai ir ragina tai užtikrinti;

8. mano, kad konkrečiose kokybės grandinėse propaguojamų žemės ūkio produktų ekonominė sėkmė ir ilgaamžiškumas yra neatsiejami nuo pasiūlos valdymo. Neproporcingas gamybos apimčių didinimas peržengiant tradicinių rinkos segmentų, kuriuose šie produktai paprastai yra vertinami, ribas sumenkina gaminio vertę. Dėl to krinta produkto kaina ir galiausiai

produktas gali tiesiog visiškai išnykti. Kokybės schemoms būdingi ekonominiai modeliai ekonomiškai naudingi tiek, kiek jie skiriasi nuo standartinio modelio. Jeigu jie paplis ir dėl to praras savo išskirtinumą, galiausiai gali imti tuštėti pažeidžiamiausi regionai;

9. konstatuoja, kad dabartiniai mechanizmai nepadedą tinkamai sutelkti Europos, nacionalinių ir regioninių lėšų bendrai grupių ir regionų veiklai vykdyti. Pasirodo, tik pagrindinėmis geografinėmis nuorodomis ženklinausių produktų gamintojai gali sau leisti finansuoti bendro finansavimo dalį, būtiną Europos fondų paramai gauti;

B. Kokybės schemos – pagrindinė teritorijų planavimo ir kaimo vietovių plėtros priemonė

pažymi, kad:

10. kokybės schemos daugeliui žemės ūkio vietovių suteikia galimybę dalyvauti globalizacijoje, nes pripažįstama konkrečių jų praktinė patirtis, o vartotojui pasiūloma aukščiausios kokybės gaminių;

11. kaimo vietovių planavimas yra pagrindinis diskusijų dėl kokybės schemų aspektas. Šios schemos tiesiogiai prisideda prie kaimo vietovių, kuriose jos įdiegtos, ekonomikos augimo;

12. Europos Sąjungos kaimo teritorijos yra labai skirtingos ir susideda iš daugybės įvairiausių vietovių. Todėl jų agronominis, dirvos ir klimato potencialas, taip pat logistinės ir rinkos sąlygos labai skiriasi;

13. dabartinėmis globalizacijos ir tarptautinės konkurencijos sąlygomis nepalankiausioje padėtyje esantiems regionams turi būti suteikta galimybė naudotis priemonėmis, kurios minėtiems regionams padėtų sukurti savus modelius ir aiškiai išskirti jų žemės ūkio produktus rinkose, kad juos pastebėtų vartotojai. Todėl svarbu, kad būtų išsaugotos priemonės, kurios kompensuoja nepalankiausioje padėtyje esančių regionų silpnas konkurencines pozicijas; visos Sąjungos kaimo vietovės galėtų naudotis jų produktų reklamos ir diferencijavimo vietos, Europos ar tarptautinėse rinkose priemonėmis;

pabrėžia, kad:

14. specifiniai ir griežtesni gamybos reikalavimai, būdingi kokybės schemoms, lemia didesnes gamybos sąnaudas ir reikalauja papildomų gamintojo pastangų. Vartotojai sutinka mokėti už šias pastangas teisingą kainą mainais už produktą, kuris, jų nuomone, yra geresnis ir (arba) charakteringas;

15. šiuo metu taikomos konkurencijos taisyklės palankiausias sąlygas sudaro tiems regionams, kurių padėtis yra geriausia gamybos sąnaudų požiūriu. Ir atvirkščiai, nepalankiausioje padėtyje esantiems regionams iškyla sunkumų dėl kainų konkurencingumo;

todėl laikosi nuomonės, kad:

16. svarbiausia, diferencijuotais vystymosi modeliais išsaugoti tolygų ekonominės veiklos pasiskirstymą Europos Sąjungos teritorijoje;

17. būtent diferenciacija rinkose nepalankiausioje padėtyje esančioms kaimo vietovėms gali padėti išlaikyti žemės ūkio produktų gamybą remiantis esamomis kokybės schemomis, kurias būtina stiprinti ir plėtoti;

18. diferenciacija žemės ūkio rinkose yra itin svarbus kalnų ūkių produktams ir vietos produktams, kurie gali būti reklamuojami kaip trumpos tiekimo grandinės produktai;

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

C. Užtikrinti ir skatinti kokybę tarptautinėje prekyboje

19. pabrėžia, kad kokybės schemų pripažinimas yra nepaprastai svarbus tarptautinėje prekyboje. Šį pripažinimą reikia vertinti kitaip nei privatų prekės ženklą. Kilmės vietos nuorodų principas yra bendra nuosavybė ir paveldas ir yra ne tas pat, kas privati nuosavybė. Todėl geografinės nuorodas reikėtų labiau saugoti tarptautiniu mastu;

20. dėl šios priežasties dar kartą primena ankstesnėse savo nuomonėse pateiktus prašymus skubiau pripažinti geografinės nuorodas ir sugriežtinti šioms nuorodoms taikomas tarptautines teisės normas. Tai turėtų padėti tikrai veiksmingai ir tvariai apsaugoti kokybės schemas tarptautiniu mastu;

21. laikosi nuomonės, kad Europos Sąjunga derybų Pasaulio prekybos organizacijoje ir Pasaulinėje intelektinės nuosavybės organizacijoje metu turi dėti daugiau pastangų, kad būtų geriau apsaugotos saugomos kilmės vietos nuorodos ir saugomos geografinės nuorodos (SKVN ir SGN);

22. todėl rekomenduoja:

- a. išplėsti TRIPS susitarimo 23 straipsnyje dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, numatytą apsaugą ir pradėti ją taikyti visiems žemės ūkio produktams;
- b. sukurti tarptautinio lygmens daugiašalį geografinių nuorodų registrą;
- c. sudaryti ES ir trečiųjų šalių dvišalius susitarimus dėl abipusio visų SKVN ir SGN pripažinimo.

23. vis dėlto yra susirūpinęs dėl pavojų, kuriuos kelia tam tikri dvišaliai susitarimai dėl abipusio geografinę nuorodą turinčių produktų pripažinimo, dėl kurių šiuo metu vyksta derybos. Reikėtų pasirūpinti, kad sudarius šiuos susitarimus Europos rinkoje nebūtų pradėti platinti geografinę nuorodą turintys trečiųjų šalių gaminiai, kuriems taikomi reikalavimai arba kontrolė neatitinka Europos standartų;

24. rekomenduoja nustatyti konkrečias priemones, kad ES nebūtų parduodami arba eksportuojami produktai, kurių ženklumas neatitinka ES žemės ūkio produktams taikomų kokybę reguliuojančių teisės aktų;

D. Padaryti aiškesnę ir sugriežtinti geografinių nuorodų apibrėžtį

25. svarsto, ar pagrįstai Europos Komisijos reglamento projekte siūloma keisti saugomų kilmės vietos nuorodų ir saugomų geografinių nuorodų apibrėžtis;

26. konkrečiai prašo Europos Komisijos dėl galimo nuorodų apie produktų kūrimo ir gamybos etapų panaikinimo poveikio užtikrinti, kad dėl šių pakeitimų nesumažės apsauga arba nepasidės piktnaudžiavimas;

27. taip pat svarsto, ar naudinga pateikti kiekvienos produktų rūšies apibrėžtis atskirai, ir pabrėžia, kad dėl galimų kai kurių rūšių produktų gamybos etapų ypatumų neturėtų nukentėti geografinių nuorodų sistemos vientisumas ir nuoseklumas Europos lygiu;

28. prašo Europos Komisijos nurodyti, kokios procedūros ji ruošiasi laikyti dėl deleguotųjų aktų ir rekomenduoja prieš tai pasikonsultuoti su visais suinteresuotaisiais subjektais;

E. Propaguoti ir diferencijuoti kalnų ūkių produktus

29. pažymi, kad kalnų ūkių produktai vartotojų nuomone išsiskiria ryškiu savitumu, daugiausia būdingu ekstensyviai ir (arba) tradicinei gamybai. Šie produktai yra viešoji gėrybė ir yra vertingi vietos ekonomikai;

30. primena, kad kalnai sudaro beveik 40 proc. visos Europos teritorijos ⁽¹⁾, 18 proc. žemės ūkio valdų ir 15 proc. Europos žemės ūkio naudmenų ⁽²⁾. Be to, plečiantis Europos Sąjungai kalnuotų vietovių dalis ES teritorijoje tik didės ⁽³⁾;

31. laikosi nuomonės, kad kalnų ūkių produktų pripažinimas ir jų atitinkamas ženklavimas yra atskira politikos sritis, kurią reikėtų nedelsiant įtraukti į bendrą Europos Sąjungos žemės ūkio produktų kokybės politiką. Kartu bendrojoje žemės ūkio politikoje turi būti pripažintas kalnuotų vietovių statusas;

32. pabrėžia, kad kalnų ūkių produktai yra išskirtiniai dėl vietos ir dėl gamybos bei perdirbimo metodų ⁽⁴⁾, todėl jie vartotojui tiesiogiai naudingi kokybės požiūriu ⁽⁵⁾;

33. pabrėžia, kad kalnų ūkių produktai yra išskirtiniai dėl vietos ir dėl gamybos bei perdirbimo metodų ⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ Europos Komisijos (Regioninės politikos generalinio direktorato) užsakymu atliktas tyrimas *Mountain areas in Europe*, NORDRegio, 2004 m.

⁽²⁾ Komisijos tarnybų darbo dokumentas *Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union*, 2009 m. gruodžio mėn.

⁽³⁾ *Europe's ecological Backbone: recognising the true value of our mountains*, 2010 m. rugsėjo mėn., EEA Nr. 6/2010.

⁽⁴⁾ Komisijos tarnybų darbo dokumentas *Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union*, 2009 m. gruodžio mėn.: produktyvumas mažiau palankiose ūkininkauti kalnuotose vietovėse yra 28 proc. mažesnis palyginti su mažiau palankiomis ūkininkauti nekalnuotomis vietovėmis ir 40 proc. mažesnis palyginti su palankiomis ūkininkauti vietovėmis.

⁽⁵⁾ Poveikio, kurį sūrių gamybai turi regionas, fizinės aplinkos komponentas: keletas pastabų remiantis Šiaurės Alpių sūrių pavyzdžiu (*La composante milieu physique dans l'effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord*), Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin, *Courrier de l'environnement de l'INRA*, Nr. 40, 2000 m. birželio mėn. <http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>.

⁽⁶⁾ Kalnų ūkių produktai Europoje. Rezultatai, išvados ir konkretūs projektiniai darbai (*Produits agroalimentaires de montagne en Europe: résultats, conclusions et réalisations concrètes du projet*), 2004 m. lapkričio mėn., p. 7 ir 17.

34. todėl laikosi nuomonės, kad termino „kalnų ūkių produktas“ apsauga padėtų palyginti nedidelėmis sąnaudomis geriau propaguoti ir saugoti kalnų produktus (įskaitant žemės ūkio ir gyvulininkystės produktus bei jų perdirbimą vietoje) sudarant sąlygas visose valstybėse narėse sukurti rinkos segmentą, kurio tikslas būtų padidinti šių produktų vertę. Tai padėtų išsaugoti ir plėtoti tradicijas, puoselėti kultūrą ir kalnų regionų paveldą ir sustiprintų gamybos bei perdirbimo struktūras tuose regionuose;

35. mano, kad ši apsauga „kalnų ūkių produkto“ nuorodos pavidalu prisidėtų prie ilgalaikės ekonomikos plėtros, teritorijų planavimo ir aplinkos apsaugos. Šie uždaviniai yra itin svarbūs tuose regionuose, kur žemės ūkio veiklos atsisakymas reiškia, kad šiose vietovėse blogėja aplinkos sąlygos, daugėja „gamtinių“ pavojų ir jos išgyvena socialinį, ekonominį bei kultūrinį nuosmukį;

36. pažymi, kad Europos mastu sunku gauti statistinius duomenis apie kalnų ūkių produktus, kadangi terminas nėra apibrėžtas Europos lygiu. Vis dėlto galima konstatuoti, kad kai kuriuose sektoriuose tikrai jaučiamas teigiamas poveikis, kai veiklos vykdytojams suteikiama galimybė propaguoti savo produkciją. Galima paminėti Prancūzijos Centrinio masyvo pieno sektoriaus pavyzdį ⁽⁷⁾;

37. primena, kad jau ne kartą pasisakė už tai, kad būtų įvesti neprivalomi nustatyti terminai kalnų ūkių produktams ir šioje nuomonėje dar kartą pakartoja savo prašymą nedelsiant atsižvelgti į kalnų ūkių produktus rengiant būsimą Europos Sąjungos kokybės politiką;

38. taip pat dar kartą pabrėžia, kad įgyvendinant regionalizuotą kaimo plėtros politiką regionai turėtų atlikti svarbų vaidmenį apibrėžiant šiuos „kalnų“ terminus ir remiant sektorių kūrimą;

⁽⁷⁾ Pradėtas naudoti naujas ženklavimas – kalnuose auginamų galvijų pienas – turėtų suteikti išskirtinumo 3–4 mln. litrų suvartojamo pieno, t. y. trečdaliui Centrinio masyvo produkcijos: <http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334,183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html>. Šveicarijos pavyzdys rodo, kad produkto pridėtinė vertė gali išaugti iki 30 proc. palyginti su tradiciniu pienu (leidinys *Montagna*, 2010 m. liepos mėn.). Kalnuose auginamų galvijų pienas sudaro 11,5 proc. viso Europoje pagaminamo pieno, jis gaminamas viename iš 5–6 pieninių galvijų ūkių. Gamyba atsieina 12 proc. brangiau palyginti su lygumų pieninių galvijų ūkiais, o darbo užmokestis nesiekia 10 000 eurų metiniam darbo vienetui. Įvairia pagalba šiuos trūkumus galima kompensuoti iki 34 proc. (*Le lait de montagne européen: un symbole menacé*, CNIEL gyvulininkystės institutas, 2009 m. gegužės mėn., p. 7.).

F. Propaguoti trumpas tiekimo grandines ir tiesioginę prekybą

39. laikydamasis neseniai priimtoje nuomonėje „Vietinio maisto sistemos“⁽⁸⁾ išdėstytos pozicijos, mano, kad labai svarbu propaguoti trumpas tiekimo grandines ir tiesioginę prekybą. Primena, kad toje pačioje nuomonėje Komitetas teigė, jog „vietinio maisto sistemą“ apibrėžia keturi veiksniai: trumpa tiekimo grandinė; trumpas atstumas tarp gamybos vietos ir vartojimo vietos; procesas, kuriame derinami transporto, platinimo, likutinių atliekų tvarkymo, atsinaujinančiosios energijos, rinkodaros, reklamos ir kokybės valdymo aspektai; procesas, kuris kontroliuojamas vietos ir regionų lygmeniu. Pabrėžia, kad trumpos tiekimo grandinės padeda lokalizuoti žemės ūkio produktus ir juos įtvirtinti kilmės vietoje taip skatindamos jų vartojimą vietos rinkose. Trumpos tiekimo grandinės padeda užtikrinti gerą žemės ūkio veiklos pasiskirstymą visoje ES teritorijoje ir daro teigiamą poveikį aplinkai, jei tik gamyba atitinka regiono natūralius gamybinius pajėgumus;

40. taip pat pabrėžia, kad trumpos tiekimo grandinės yra naudingos ir ekonomiškai, nes kai kuriems gamintojams gali suteikti galimybę pasididinti pajamas sutrumpinus pernelyg ilgą grandinę. Paprastai šie gamintojai neturi galimybės konkuruoti su žemės ūkio maisto produktų prekybos tinklu, kurie turi didžiausią prekybinę galią, derybine galia ir rinkodaros pajėgumais;

41. kalbant apie trumpų tiekimo grandinių skatinimą pažymi, kad:

- a. visų pirma reikėtų sudaryti palankesnes sąlygas suartinti ir perdirbtų, ir neperdirbtų maisto produktų gamybos ir vartojimo vietas ir skatinti geografiniu požiūriu kiek įmanoma trumpesnes gamybos, perdirbimo ir pardavimo grandines. Šių vietų suartinimas padėtų sumažinti bereikalingai išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kuris susidaro dėl pernelyg ilgų ir sudėtingų grandinių;
- b. smulkiųjų gamintojų naudojamos tiesioginio pardavimo vietinėse rinkose sistemos yra trumpų tiekimo grandinių dalis ir turi būti visapusiškai įtrauktos į bendrą Europos Sąjungos žemės ūkio produktų politiką. Šios trumpos tiekimo grandinės padeda atkurti stiprius gamintojų ir vartotojų ryšius. Jos taip pat padeda lengviau užtikrinti produktų atsekamumą ir nuramina vartotoją dėl jo vartojamų maisto produktų kilmės;
- c. trumpų tiekimo grandinių principas skirtas ne tik sumažinti tarpininkų skaičių tarp gamintojų ir vartotojų. Šis principas

pirmiausia turi suteikti dinamiškumo vietos ir regionų maisto tiekimo grandinėms. Trumpos tiekimo grandinės apima vietinius gamintojus, perdirbėjus ir platintojus, kurie visi ir tiesiogiai, ir netiesiogiai prisideda prie kaimo vietovių veiklos skatinimo;

- d. ši priemonė taip pat turi užtikrinti geresnį pridėtinės vertės pasiskirstymą visame sektoriuje, visų pirma padedant susigrąžinti pridėtinę vertę gamintojams;

42. laikosi nuomonės, kad norint vystyti vietinio maisto sistemas, reikia sukurti Europos skiriamąjį ženklą ir plėtoti priemones pagal BŽŪP antrąjį ramstį, kad gamintojai būtų skatinami pereiti prie trumpų tiekimo grandinių;

43. todėl prašo Komisijos pateikti pasiūlymų naujam logotipui sukurti ir apibrėžti savitą vietos produktų, kurie parduodami vietinio maisto sistemoje, tapatybę. Tai papildytų reglamentą, susijusį su Sąjungos žemės ūkio produktų kokybės politika;

44. tvirtai remia Komisijos iniciatyvas, kuriomis siekiama plačiau taikyti reikalavimą nurodyti „ūkininkavimo vietą“, ir siūlytų, kad panašios privalomo ženklinimo iniciatyvos būtų numatytos ir viešojo maitinimo verslui;

45. pabrėžia, kad toks naujas ženklas galėtų būti tinkamas sprendimas tūkstančiams Europos regionų tradicinių produktų, kurie nebūtinai pretenduoja į geografinę nuorodą;

46. taip pat norėtų atkreipti Europos Komisijos, Europos Parlamento ir Tarybos dėmesį į tai, kad būtina šiuo tikslu pritaikyti viešųjų pirkimų taisyklės, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms būtų sudarytos palankesnės galimybės pirkti vietinius žemės ūkio produktus. Direktyvos 2004/18/EB 26 straipsnyje kalbama apie galimybę perkančiosioms organizacijoms specifikacijose numatyti sąlygas, susijusias su socialinėmis ir aplinkos apsaugos reikmėmis;

47. prašo iš dalies pakeisti Direktyvos 2004/18/EB 53 straipsnį, kad būtų galima aiškiai atsižvelgti į artimumo kriterijus ir (arba) krovinių vežimo išmetamo CO₂ kiekio mažinimo kriterijus;

48. galiausiai pabrėžia, kad regionai galėtų tapti pirmiau minėto naujojo ženklo „trumpos tiekimo grandinės“ administratoriais, kadangi jie gali geriausiai įvertinti produktų vietos ir kultūrinį aspektą. Regionai taip pat yra pagrindiniai šių produktų propagavimo partneriai ir papildoma Europos fondų darba šioje srityje;

⁽⁸⁾ Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Vietinio maisto sistemos“, priimta 2011 m. sausio 27 d. plenarinėje sesijoje. Pranešėja Lenie Dwarshuis-van de Beek (NL / LDAE), Pietų Olandijos provincijos vykdomosios tarybos narė.

G. Propaguoti garantuotus tradicinius gaminius ir plėsti jų asortimentą

49. pažymi, kad garantuotų tradicinių gaminių sistema leidžia apsaugoti kai kuriuos tradicinius žemės ūkio maisto produktus ir plėsti jų asortimentą. Didžiausią vertę šiems garantuotiems tradiciniams gaminiams suteikia gamintojas, priešingai negu daugumai dabartinių pramoninių žemės ūkio maisto produktų. Tokiu būdu šie produktai padeda užtikrinti žemės ūkio maisto produktų pasiūlos įvairovę ir propaguoti Europos kulinarinio paveldo vertybes;

50. mano, kad būtų naudinga Europos Sąjungos mastu sudaryti visų tradicinį Europos kulinarijos paveldą sudarančių gaminių registrą. Tai padėtų sukurti pagrindą galimam garantuotų tradicinių gaminių pripažinimui. Be to šis registras derėtų su tarptautiniu mastu UNESCO įgyvendinama iniciatyva ir padėtų plėtoti kai kuriuos panašaus pobūdžio veiksmus, vykdomus įvairiose valstybėse narėse;

H. Kokybiškuose produktuose nebenaudoti genetiškai modifikuotų organizmų

51. laikydamasis ankstesnėse savo nuomonėse išdėstytos pozicijos, rekomenduoja pašalinti genetiškai modifikuotus organizmus iš oficialių kokybės ženklų specifikacijų. Valstybės narės prie to galėtų pereiti pamažu, taikant pakankamą maksimalų penkerių metų laikotarpį, kad gamintojai galėtų imtis reikalingų techninių priemonių. Šiuo laikotarpiu būtų galima sukurti alternatyvias tiekimo grandines, kurios padėtų pakeisti žaliavose, visų pirma pašaruose, naudojamus genetiškai modifikuotus organizmus;

52. laikosi nuomonės, kad svarbiausia aiškiai uždrausti naudoti genetiškai modifikuotus organizmus visuose oficialius kokybės ženklus turinčių produktų gamybos etapuose. Tai padėtų užtikrinti tradicinių gamybos būdų tęstinumą ir skiriamąsias produktų savybes kokybės schemose;

53. be to mano, kad būtina trumpalaikėje perspektyvoje uždrausti genetiškai modifikuotus organizmus specifikacijose, kad būtų galima išsaugoti kokybės schemų skaidrumą ir patikimumą vartotojų atžvilgiu;

54. pabrėžia, kad būtina kuo skubiau keisti oficialius kokybės ženklus turinčių produktų specifikacijas, kadangi greta kokybiškų produktų daugėja privačių iniciatyvų, užtikrinančių, kad gaminiuose nėra GMO;

55. taip pat pabrėžia, kad plečiantis oficialius kokybės ženklus turinčių produktų be genetiškai modifikuotų organizmų rinkai atsiranda niša gamintojams, nes paklausa šioje srityje Europoje yra itin didelė;

56. laikosi nuomonės, kad vartotojų akyse labai išaugs oficialius kokybės ženklus turinčių produktų be GMO, kaip ir ekologiškai ūkininkaujant pagamintų produktų, vertė. Tai padės užtikrinti geresnes šių gaminių pardavimo perspektyvas ir taip kompensuoti trumpalaikėje perspektyvoje galimas papildomas gamintojų sąnaudas;

57. pabrėžia, kad nustojus naudoti GMO oficialius kokybės ženklus turinčiuose produktuose, reikia parengti iniciatyvą Europos Sąjungos lygmens strategiją dėl augalinių baltymų be GMO gamybos ir tiekimo. Ši strategija neatsiejama nuo nuoseklaus GMO neturinčių kultūrų auginimo Europoje plėtojimo. Todėl ji suteikia puikią galimybę skatinti baltyminių augalų, kurių agronominiai ir ekologiniai privalumai jau pripažinti, auginimą Europoje. Šią baltyminių augalų be GMO grandinių kūrimo politiką reikia įgyvendinti pagal BŽŪP, skiriant konkrečią agrarinės aplinkosaugos paramą;

58. todėl ragina atlikti GMO neturinčių baltyminių kultūrų (žirnių, pupų), kurios, atrodo, geriausiai tinka ⁽⁹⁾ baltyminių augalų be GMO grandinėms kurti, auginimo tyrimą;

59. laikosi nuomonės, kad papildomas sąnaudas, kurias lems GMO pašalinimas iš visų oficialius kokybės ženklus turinčių produktų specifikacijų, bus galima sumažinti įvedus pereinamąjį penkerių metų laikotarpį, kad minėtas papildomas sąnaudas paskirsčius visai tiekimo grandinei vartotojas jų patirtų labai mažai, maždaug keletą euro centų už kilogramą ⁽¹⁰⁾ ir, galiausiai, kad daug augalinių baltymų be GMO turinčių kultūrų ekologiniai privalumai vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu kompensuos visas šias papildomas sąnaudas ⁽¹¹⁾;

60. pabrėžia būtinybę ženklinėti kokybiškus produktus, pagamintus naudojant žaliavas (mėsą, kiaušinius, pieną ir kt.), gautas perdirbant GMO turinčius pašarus, kad būtų išvengta nesąžiningos konkurencijos tarp GMO neturinčių ES produktų ir, priešingai, jų turinčių tarptautinės rinkos produktų;

⁽⁹⁾ Šiuo metu didžiąją šių dviejų kultūrų dalį augina Prancūzija (žirnius) ir Didžioji Britanija (pupas).

⁽¹⁰⁾ Kokia ateitis laukia Prancūzijos gyvulininkystės be GMO? *Label Rouge* vištos pavyzdys (Quel avenir pour les filières animales „sans OGM“ en France? Illustration par le poulet Label Rouge), J. Milanesi, Trečiosios socialinių mokslų mokslinių tyrimų dienos, INRA SFER CIRAD, 2009 m. gruodžio 9–11 d., Monpeljė, Prancūzija. <http://www.sfer.asso.fr/content/download/2981/27271/version/1/file/B3+-+Milanesi.pdf>

⁽¹¹⁾ Ankštinių kultūrų auginimo skatinimas vykdant baltymų planą: kokia bus ekologinė nauda? (La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?), Prancūzijos komisija dėl tvaraus vystymosi, Prancūzija, 2009 m. http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf

I. Kontroluoti gamybą

61. laikosi nuomonės, kad kokybiškų žemės ūkio produktų pasiūlos reguliavimas ir kontrolė yra pagrindinis žemės ūkio politikos uždavinys⁽¹²⁾, nes kokybės schemos, nors joms ir netaikomos tradicinių rinkų veikimo taisyklės, taip pat yra priklausomos nuo rinkų užgaidų;

62. mano, kad kokybės schemų vystymas ir išlaikymas yra neatsiejami nuo suderintos pasiūlos kontrolės politikos. Produktų tyvumo ir (arba) konkrečioje teritorijoje pagamintų produktų kiekio didinimas dažniausiai būna nesuderinamas su aplinkosauga ir gaminio kokybės bei savybių išsaugojimu;

63. taip pat mano, kad nekontroliuojant gamybos, nevaldomai didinant parduodamų gaminių kiekį kai kuriais atvejais gali smarkiai sumažėti gamintojams mokamos kainos, dėl to savo ruožtu gali sumažėti šių gamintojų susidomėjimas atitinkamais gaminiais. Beje, gamtinių kliūčių turinčiose vietovėse gamintojai negali mažinti kokybiškų produktų kainų didindami gamybos apimtį: jei nepavyks prisitaikyti, jiems teks pasitraukti;

64. todėl mano, kad kokybės schemoms žemės ūkio sektoriuje neturi galioti konkuravimo vien kaina principas ir apimties didinimas neturi tapti kokybės schemos tvarumo pagrindu, priešingai, jis turi būti grindžiamas konkrečia produkto kokybe, pateisinančia aukštesnę kainą, kurią vartotojas sutinka mokėti;

65. todėl, laikydamasis ankstesnėse savo nuomonėse išdėstytos pozicijos, prašo kokybės sektoriuose taikyti gamybos kontrolės priemones ir ragina Europos Komisiją pasiūlyti konkrečių šių rinkų valdymo priemonių;

J. Gerinti komunikaciją ir skatinti vystyti kokybės schemas

66. laikosi nuomonės, kad vartotojas yra vienas žemės ūkio produktų lokalizavimo ir įtvirtinimo subjektų, nes jis užtikrina šių produktų finansavimą;

67. mano, jog tam, kad vartotojas galėtų aktyviai naudotis kokybės schemų teikiama privalumais, būtina plačiau informuoti apie gamybos sąlygas. Vartotojui reikia suteikti būtinų

priemonių, kad jis galėtų atpažinti keturis oficialius Europos logotipus ir juos atskirti nuo privačių įmonių, siejamų su geografiniais pavadinimais, ženklų;

68. laikosi nuomonės, kad ūkinės veiklos vykdytojai turi plačiau ir sistemingai naudoti Tarybos arba Komisijos nustatytus grafinius simbolius, nurodančius konkrečių žemės ūkio produktų kokybę, ir mano, kad būtina geriau informuoti vartotojus apie šių simbolių reikšmę ir svarbą;

69. prašo pagal būsimą BŽŪP taikyti priemones, kurios stiprintų, skatintų ir remtų kokybės schemų vystymą;

70. pagal antrąją BŽŪP ramstį taip pat ragina priimti priemones, kurios padėtų patobulinti arba pakeisti pagal EŽŪFKP taikomas kokybės schemų propagavimo ir rėmimo priemones. Visų pirma reikėtų:

- a. skirti didesnę dėmesį gamintojams taikomiems produktų kokybės reikalavimams;
- b. skirti didesnę paramą gamintojų grupėms sertifikavimo, kontrolės, propagavimo ar išankstinių tyrimų etapais;
- c. numatyti galimybę skirti finansavimą saugomoms kilmės vietos nuorodomis ar saugomoms geografinėms nuorodomis, kurioms suteikta pereinamojo laikotarpio apsauga;
- d. numatyti galimybę skirti finansavimą kolektyviniams veiksams dėl keleto saugomų kilmės vietos nuorodų ar saugomų geografinių nuorodų ir pasinaudoti bendru nacionaliniu ar regioniniu finansavimu;

K. Supaprastinti ir patobulinti kokybės politikos įgyvendinimą

71. primena, kad ES veiksmai žemės ūkio produktų kokybės srityje būtini norint užtikrinti veiksmingą šių produktų apsaugą ir patikimą vartotojų informavimą;

72. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymus modernizuoti taisykles ir sumažinti administracinę našą gamintojams, visų pirma dėl produktų registravimo;

⁽¹²⁾ Ar pasiūlos reguliavimo mechanizmai yra pagrįsti saugomų kilmės vietos nuorodų atveju? (*Quelle légitimité à des mécanismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégée?*), Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges, *Économie rurale*, Nr. 277-278, 2003 m., p. 123–134. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ecoru_0013-0559_2003_num_277_1_5441

73. taip pat palankiai vertina tai, kad pripažintas gamintojų grupių vaidmuo ir atsakomybės sritys administruojant geografines nuorodas;

74. pritaria Komisijos pasiūlymui, kuriuo siekiama supaprastinti ir geriau apibrėžti garantuotiems tradiciniams gaminiams taikomą schemą.

2011 m. gegužės 12 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO

Regionų komiteto nuomonė „Pieno teisės aktų paketas“

(2011/C 192/07)

REGIONŲ KOMITETAS

- siūlo atsižvelgti į didelę pieno gamybos svarbą Europos Sąjungoje. Daugelyje valstybių narių ir regionų pieno gamyba yra svarbus regioninio ūkio ir žemės ūkio vertės kūrimo ramstis. Pieno gamybai tenka svarbios ekologinės užduotys, ji tvariai formuoja kultūrinį kraštovaizdį ir yra svarbus darbdavys kaimo vietovėse;
- mano, kad vykdant reformų procesą turi būti tinkamai atsižvelgiama į regioninius ir struktūrinius pieninių galvijų auginimo ir pienininkystės pramonės skirtumus. Daugelyje regionų paprastai pieno gamyba užsiima mažos ir vidutinės šeimos įmonės, tuo tarpu kituose regionuose pieno gamyboje vyrauja didelės žemės ūkio įmonės. Kai kuriuose regionuose istoriškai taip susiklostė, kad pieno gamyboje vyrauja didelės žemės ūkio įmonės. Todėl pieno sektoriaus reformos neturi kelti pavojaus šioms struktūroms, ypač toms, kurios padeda užtikrinti tvarų vystymąsi;
- remia Europos Komisijos iniciatyvą įvesti tam tikras vienodas taisykles pieno gamintojų organizacijoms ES, kad visuose regionuose, taip pat tarpvalstybiniu mastu, pieno gamintojams būtų užtikrinta susijungimo galimybė;
- todėl mano, kad derėtų valstybėms narėms ir toliau sudaryti galimybę pripažinti gamintojų organizacijas ir jų asociacijas pieno sektoriuje pagal jų teisę ir laikantis tam tikrų Bendrijos teisės nuostatų;
- palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą pieno sektoriuje leisti tarpšakinėms organizacijoms vykdyti veiklą, kad taip būtų suteiktas svarbus postūmis mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros, ekologiškos gamybos ir pardavimo skatinimo srityse;
- mano, kad į ateitį orientuotai pieno gamybai ES būtina patikima ir skubiai reaguoti gebanti apsaugos sistema, kuri galėtų greitai ir veiksmingai reaguoti į neįprastus rinkos ir kainų pokyčius.

Pranešėja

Emilia MÜLLER (DE / ELP), Bavarijos žemės vyriausybės federacinių reikalų ir Europos reikalų ministrė

Pamatiniai dokumentai

Europos Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai „Padėties rinkoje raida ir su tuo susijusios sklandaus laipsniško pieno kvotų sistemos panaikinimo sąlygos“

COM(2010) 727 galutinis

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1234/2007 nuostatos, susijusios su sutartiniais santykiais pieno ir pieno produktų sektoriuje

COM(2010) 728 galutinis

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS**REGIONŲ KOMITETAS****Politinė raida ir pieno sektoriaus svarba regionams**

1. atkreipia dėmesį į tai, kad pieno sektorius išgyvena vieną intensyviausių liberalizacijos procesų ES. Vidaus paramos sumažinimas, tiesioginių išmokų ir priemonių už pieną atsiejimas, laipsniškas išorės apsaugos mažinimas ir planuojamas pieno kvotų panaikinimas nuo 2015 m. yra dideli iššūkiai pieno gamintojams ir pieninėms;

2. mano, kad pieno rinkos liberalizavimas padidins kainų svyravimą, taigi, labai išaugs pieno gamintojų netikrumas planuojant gamybą;

3. pabrėžia, kad reikia užkirsti kelią spekuliacijai pasaulyje žemės ūkio rinkose, ir atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos užsienio prekybos politikai šioje srityje tenkanti vaidmenį; primena, kad naujoji BŽŪP turėtų būti grindžiama pajėgumo apsirūpinti maistu principu, o Europos rinkos atvėrimo pignėms importuojamoms prekėms klausimą reikia susieti su diskusijomis dėl pasiūlymų dėl Europos rinkos reguliavimo;

4. tačiau mano, kad rinkų atvėrimas ir produkcijos kiekio ribojimo panaikinimas suteikia galimybę geriau suprasti rinkos signalus ir išnaudoti esamą paklausos potencialą;

5. siūlo atsižvelgti į didelę pieno gamybos svarbą Europos Sąjungoje. Daugelyje valstybių narių ir regionų pieno gamyba yra svarbus regioninio ūkio ir žemės ūkio vertės kūrimo ramstis. Pieno gamybai tenka svarbios ekologinės užduotys, ji tvariai formuoja kultūrinį kraštovaizdį ir yra svarbus darbdavys kaimo vietovėse;

6. pabrėžia, kad pieno rinkos liberalizavimas neturi turėti neigiamo poveikio apsirūpinimui maistu vidaus rinkoje arba sukelti nepagrįstų ligšiolinių vartotojų preferencijų pokyčių. Taip pat nei gamybos, nei vartojimo srityje jis neturi sukelti

naujų rinkos iškraipymų valstybių narių viduje ir tarp jų, tarp Šiaurės ir Pietų, Rytų ir Vakarų bei susijusių su trečiosiomis šalimis;

7. mano, kad vykdant reformų procesą turi būti tinkamai atsižvelgiama į regioninius ir struktūrinius pieninių galvijų auginimo ir pienininkystės pramonės skirtumus. Daugelyje regionų paprastai pieno gamyba užsiima mažos ir vidutinės šeimos įmonės, tuo tarpu kituose regionuose pieno gamyboje vyrauja didelės žemės ūkio įmonės. Kai kuriuose regionuose istoriškai taip susiklostė, kad pieno gamyboje vyrauja didelės žemės ūkio įmonės. Todėl pieno sektoriaus reformos neturi kelti pavojaus šioms struktūroms, ypač toms, kurios padeda užtikrinti tvarų vystymąsi;

8. mano, kad taip pat reikia atsižvelgti į skirtingą pieninių pramonės struktūrą, kuri apima platų spektrą – nuo regioninių produktų iki novatoriškų rinkai skirtų produktų ir kuri yra labai svarbi apsirūpinimui aukštos kokybės, saugiais ir sveikais pieno produktais Europos Sąjungoje;

9. tikisi, kad palaipsniui atsisakant pieno kvotų sistemos pieno gamyba bus dažniau perkeliama į tas vietas, kuriose vyraus palankesnės sąlygos, o tai bus didelis iššūkis susijusiems regionams;

10. nurodo, kad pieno gamyba ir visų pirma pieno perdirbimas yra susiję su didelėmis investicinėmis sąnaudomis ir darbui imliais gamybos ir perdirbimo procesais, todėl jiems yra būdingi ilgi ciklai ir būtinas planavimo tikrumas;

11. atkreipia dėmesį į tai, kad pieno gamintojai vis labiau atsižvelgia į rinkos signalus ir pagal juos orientuoja savo įmonių veiklą, tačiau vis dar būtina dėti daug pastangų, kad šios įmonės galėtų išlikti liberalizuotoje pieno rinkoje;

12. atsižvelgdamas į maistines savybes, ragina ES ir valstybių narių valdžios institucijas aktyviai propaguoti *Pieno Europos mokykloms programą*, kad vaikai įgytų sveikos mitybos įpročius;

Iššūkiai liberalizuotoje pieno rinkoje

13. tikisi, kad visos reformos prisidės prie rinkos racionalizavimo ir padės joje sukurti skaidresnę aplinką, kurioje bus laikomasi taisyklių, kurias dalyvaudami lygiomis teisėmis bendrai nustatys visi rinkos dalyviai;

14. mano, kad didėjantis kainų svyravimas yra vienas didžiausių pieno gamybos iššūkių regionuose. Dėl nuolatinės, ilgus ciklus turinčios gamybos pieno gamintojams yra svarbiausia užtikrinti likvidumą ir įveikti rinkos krizes;

15. todėl mano, kad svarbiausia pieno sektoriaus reformos proceso dalis yra priemonės ir galimybės apriboti pajamų sumažėjimo riziką. Naudojantis sektorių, regioniniais ir Bendrijos rizikos valdymo mechanizmais turi būti įmanoma užtikrinti pieno gamintojams pakankamą planavimo saugumą. Šiomis aplinkybėmis kainų užtikrinimo mechanizmai galėtų būti tokie pat svarbūs kaip ir galimybė kompensuoti atskiro sektoriaus arba gamintojų bendrijos riziką;

16. nurodo, kad inovacijos ir moksliniai tyrimai bus pagrindiniai veiksniai, nulemsiantys sėkmingą ir tvarų sektoriaus vystimąsi; tačiau šiomis aplinkybėmis taip pat pabrėžia, kad būtina patikimai informuoti vartotojus;

17. yra įsitikinęs, kad rinkų atvėrimas ir neribojama gamyba gali atverti tiek trečiųjų šalių rinkoms pritaiktų produktų, tiek regioninių ir aukštos kokybės produktų eksporto galimybes;

18. viliasi, kad didelėmis pastangomis pavyks atskleisti ši pardavimo rinkų potencialą ir kad pirmiausia reikės labiau remti mažąsias ir vidutines įmones, kurios dominuoja regioniniame ES pieno gamybos sektoriuje, o pieno sektoriui papildomos paramos reikės ne tik šiuo požiūriu, bet ir kuriant regionines vertės grandines;

19. pabrėžia, kad pieno rinkos liberalizavimas ir eksporto skatinimas gali sukelti taip pat ir nekontroliuojamą raidą ir ligšiolinės rinkos pusiausvyros pokyčius. Todėl ragina Europos Komisiją išnagrinėti, kokią poveikį gamybos ir tiekimo grandinėms turės rinkų atvėrimas ir pieno rinkos liberalizavimas ir kokie gali būti su tuo susiję vidaus vartojimo pokyčiai;

Rinkos raida

20. susipažino su Komisijos pieno rinkos ataskaita, kurioje paaiškinama stipri pasaulinės rinkos raidos įtaka Europos pieno sektoriui ir parodoma, kokios svarbios buvo dabartinės rinkos

priemonės (intervencija, privatus sandėliavimas ir eksporto grąžinamosios išmokos) žemo lygio pieno kainos stabilizavimui 2009 m.;

21. pripažįsta, kad neįprastai didelės pieno kainos 2007 m. visų pirma lėmė maža pasiūla ir gera paklausa visame pasaulyje;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad 2009 m. krizei pieno rinkoje, kai buvo pasiektos per visą istoriją žemiausios kainos Europoje, turėjo įtakos silpna eksporto paklausa, kurią, be kita ko, nulėmė pasaulinė ekonomikos krizė, ir perteklinė pieno pasiūla; be to, palankiai vertintų Europos Komisijos tyrimą dėl veiksmų, darančių poveikį mažmeninei pieno kainai;

23. pabrėžia, kad pieno rinkos krizė turėjo skirtingą poveikį regionuose, tačiau visoje Europoje ji kėlė grėsmę pirmiausia investavusių pieno gamintojų įmonių išlikimui;

24. pritaria Komisijos nuomonei, kad ES toliau didės pieno tiekimas, o perdirbimo srityje vis labiau dominuos perdirbimas į sūrį ir šviežio pieno produktus ir atsiras galimybių, tiek šiuos gaminius parduoti Europos Sąjungoje, tiek ir eksportuoti;

25. pripažįsta, kad kai kuriose valstybėse narėse nacionalinės pieno kvotos dėl gana gerų pajamų tapo ne tokios svarbios ir šiuose regionuose labiau atsižvelgiama į teigiamus rinkos signalus;

26. pritaria Komisijos vertinimui, kad pasaulinės produktų rinkos turi didelę įtaką kainoms ir rinkos raidai ES ir kad ES gebėjimas sunaudoti intervencines atsargas, visų pirma turint omenyje į eksportą orientuotus produktų segmentus, yra svarbus rinkos stabilumui. Vis dėlto laukia Komisijos pasiūlymų dėl naujų priemonių, kurios būtų naudingos visiems Sąjungos regionams;

27. primena, kad per pieno rinkos krizę vien tik 4,5 proc. sviesto ir 27,4 proc. nugriebto pieno miltelių produkcijos buvo supirka intervencijai ir, be kita ko, apie 262 mln. kg sūrio ir apie 559 mln. kg nugenčto pieno miltelių ir beveik 133 mln. kg sviesto buvo parduoti taikant eksporto subsidijas;

Pieno gamintojų pozicijos rinkoje stiprinimas ir konkurencijos klausimai

28. palankiai vertina Aukšto lygio ekspertų grupės pieno klausimais rekomendacijas ir jos vidutinės trukmės ir ilgalaikio laikotarpio iššūkių pieno sektoriui tyrimą ir išsamią ES šalių vertės kūrimo grandinės organizavimo ir struktūros apžvalgą;

29. patvirtina Aukšto lygio ekspertų grupės pieno klausimais išvadas dėl pieno gamybos organizavimo ir pieno perdirbimo pramonės vienetų nevienarūšiškumo ir regioninių ypatumų;

30. nurodo, kad daugiau nei pusę Europos pieno produktų rinkai tiekia kooperatinės perdirbimo bendrovės gamintojai;

31. atkreipia dėmesį į tai, kad daugelyje ES regionų visų pirma privačios įmonės ir pieno kooperatyvai remia regioninę pieno gamybą, atveria ateities rinkas ir kuria sėkmingai parduodamus, į rinką orientuotus ir novatoriškus produktus;

32. pritaria Aukšto lygio grupės pieno klausimais požiūriui, kad toliau vykdant rinkos liberalizavimą reikia išanalizuoti pieno gamintojų konkurencinę padėtį ir ją sustiprinti;

33. tačiau perspėja, kad esama didelių regioninių pieno gamybos organizavimo skirtumų. Vienuose regionuose rinkoje vyrauja didelės įmonės, tačiau kituose regionuose privačias vidutines įmones papildo pieno kooperatyvai. Vis dėlto kai kuriuose regionuose dar reikia pagerinti pasiūlos struktūrą;

34. Europos Komisijos pasiūlymą skatinti pieno tiekimo sutarčių naudojimą laiko realia galimybe suteikti pieno gamintojams daugiau planavimo tikrumo ir aiškumo dėl pieno tiekimo;

35. atkreipia dėmesį į tai, kad įpareigojimas sudaryti pieno tiekimo sutartis neturi kelti kliūčių vidaus rinkoje arba iškreipti tarpvalstybinės pieno prekybos rinkos;

36. todėl ragina Komisiją užtikrinti, kad dėl sutarčių sudarymo būtų visiškai laisvai deramasi vadovaujantis ES konkurencijos taisyklėmis;

37. pabrėžia privalumus, kuriuos tiek gamintojams, tiek perdirbėjams teikia pripažintos pieno gamintojų organizacijos visų pirma dėl pieno sutelkimo ir derantis dėl pieno tiekimo sutarčių;

38. pripažįsta, kad vertės kūrimo grandinėje trūksta pusiausvyros, visų pirma tada, kai pieno gamintojai neturi galimybės susiburti į bendrijas, kurios rinkai teiktų pieną;

39. pabrėžia būtinybę vertės kūrimo grandinėje stiprinti pasiūlos pusę, visų pirma tokioje pieno rinkoje, kurioje kainos nustatomos be valstybinių reguliavimo priemonių;

40. remia Europos Komisijos iniciatyvą įvesti tam tikras vienodas taisykles pieno gamintojų organizacijoms ES, kad visuose regionuose, taip pat tarpvalstybiniu mastu, pieno gamintojams būtų užtikrinta susijungimo galimybė;

41. nurodo, kad kai kurios valstybės narės ir regionai turi ilgametės patirties, susijusios su pieno gamintojų bendrijomis, kurios savo surinktą pieną parduoda kartu;

42. palankiai vertina ES lygmens pieno sektoriaus gamintojų organizaciją, tačiau joje būtina atsižvelgti į regionų ypatumus;

43. todėl mano, kad derėtų valstybėms narėms ir toliau sudaryti galimybę pripažinti gamintojų organizacijas ir jų asociacijas pieno sektoriuje pagal jų teisę ir laikantis tam tikrų Bendrijos teisės nuostatų;

44. pripažįsta, kad vienodų taisyklių ES lygiu reikia taip pat ir kelete šalių veikiančioms gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms;

45. be to, pasisako už tai, kad būsimos naujos taisyklės dėl gamintojų organizacijų ir jų asociacijų derybų dėl sutarčių turi būti priimanamos pagal suderintą sistemą;

46. mano, kad būtina taisyklės dėl gamintojų organizacijų asociacijų nustatyti ne deleguotuose teisės aktuose, kadangi jos apima svarbias bendros rinkos organizavimo sritis;

47. bet kuriuo atveju ragina Komisiją užtikrinti, kad nekiltų pavojus jau esamų pieno gamintojų organizacijų išlikimui ir nuodugniai išnagrinėti, kokios taisyklės ir išankstinės sąlygos pieno gamintojų organizacijų pripažinimui yra tikslingos, kad atsižvelgiant į sektoriaus ypatumus ir regioninius struktūros skirtumus jie galėtų sėkmingai parduoti pieną;

48. šiuo atveju mano, kad reikia pereinamojo laikotarpio tvarkos jau pripažintoms pieno gamintojų organizacijoms;

49. mano, kad netikslinga taikyti pieno sutelkimo ribas toms pieno gamintojų organizacijoms, kurios yra vertikaliai integruotos ir perdirba pieną;

50. primygtinai ragina, kad būtų sudaryta galimybė patikrinti aukščiausią sutelkimo ribą siekiant užtikrinti, kad pieno rinkoje nebūtų ribojama ar panaikinama konkurencija;

51. šiuo požiūriu palankiai vertina galimybę sumažinti aukščiausią nacionalinę ribą iki tinkamo lygio, kad būtų užtikrinta regioninė ir nacionalinė konkurencija dėl pieno. Esamų mažų ir vidutinių pieninių apsauga nuo konkurencijos kliūčių yra labai svarbi jų egzistavimui ir taip pat regioninės pieno gamybos sėkmės užtikrinimui;

52. palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą pieno sektoriuje leisti tarpšakinėms organizacijoms vykdyti veiklą, kad taip būtų suteiktas svarbus postūmis mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros, ekologiškos gamybos ir pardavimo skatinimo srityse;

53. siekia sveikos konkurencijos, kuri visiems rinkos dalyviams užtikrintų deramą vertės kūrimo dalį;

54. ragina Europos Komisiją numatyti reguliarią gamintojų ir tarpšakinių organizacijų taisyklių peržiūrą, kad visiems pieno sektoriaus vertės kūrimo grandinės dalyviams būtų suteiktas patikimas pagrindas sutelkimui ir ilgalaikiam rinkos orientavimui;

55. pripažįsta būtinybę, kad Europos Komisija būtų laiku ir gerai informuojama apie rinką, tačiau abejoja šios informacijos naudojimu ir tikslingumu, nes ši informacija gali turėti poveikio kintančiai rinkai, kurioje yra palankios sąlygos spekuliacijai;

Rinkos priemonės

56. mano, kad į ateitį orientuotai pieno gamybai ES būtina patikima ir skubiai reaguoti gebanti apsaugos sistema, kuri galėtų greitai ir veiksmingai reaguoti į neįprastus rinkos ir kainų pokyčius;

57. todėl primygtinai ragina, kad intervencijos laikotarpis nebebūtų ribojamas ir kad būtų galima greitai ir veiksmingai reaguoti į krizes;

58. primygtinai ragina krizės atveju vėl įvesti privatų sūrio sandėliavimą ES, kad ir vis labiau į sūrį orientuotai gamybai būtų galima pasiūlyti pritaiktą apsaugos sistemą;

59. pabrėžia didelę pieno rinkos stabilizavimo priemonių svarbą ir ragina Komisiją, nustatius griežtas sąlygas, eksportui skirtą pagalbą pasilikti kaip galimybę ištikus krizei;

60. abejoja, ar veiksmingas ES pieno gamybos apribojimas vienu ar dviem procentais mokant kompensaciją;

61. nėra tikras dėl savanoriškų gamybos apribojimų, kai mokama kompensacija, formos ir įgyvendinimo galimybių, kadangi tokia priemonė skatina spekuliaciją ir suteikia daug galimybių ja piktnaudžiauti. Be to, ši priemonė trukdytų gamintojams savo iniciatyva pritaikyti gamybą prie rinkos raidos.

II. SIŪLOMI PAKEITIMAI

1 pakeitimas

6 konstatuojamoji dalis.

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(6) Egzistuoja kainų, visų pirma supirkimo kainų, derinimo grandinėje problema. Antra vertus, 2009 m. mažesnė paklausa neturėjo įtakos pieno tiekimui. Netgi priešingai, kai kuriose didelėse valstybėse narėse gamintojose sumažėjus kainoms ūkininkai ėmė gaminti daugiau nei metais prieš tai. Vis didesnė pridėtinės vertės dalis tenka paskutiniams grandinės sektoriams, visų pirma pieninėms.	(6) Egzistuoja kainų, visų pirma supirkimo kainų, derinimo grandinėje problema. Antra vertus, 2009 m. mažesnė paklausa <u>iš dalies neturėjo tik nedidelį įtakos poveikį</u> pieno tiekimui. Netgi priešingai, kai kuriose didelėse valstybėse narėse gamintojose sumažėjus kainoms ūkininkai ėmė gaminti daugiau nei metais prieš tai. Vis didesnė pridėtinės vertės dalis tenka paskutiniams grandinės sektoriams, ~~visų pirma pieninėms~~ .

Paiškinimas

Valstybių narių pieno gamintojai skirtingai reagavo į pieno rinkos krizę. Komisijos ataskaitoje nurodyta, kad pieno tiekimas 2009 m. sumažėjo 0,6 proc., palyginti su 2008 m.

Paprastai supirkėjų pusei (prekyba) tenka palankesnė pozicija vertės kūrimo grandinėje nei pasiūlos pusei (gamintojai ir perdirbėjai).

2 pakeitimas*122 straipsnis*

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
122 straipsnio pirmos pastraipos a punkte po iii papunkčio įrašomas šis papunktis: „(iiia) pieno ir pieno produktų;“	~~I 122 straipsnio pirmos pastraipos a punkte po iii papunkčio įrašomas šis papunktis:~~ ~~„(iiia) pieno ir pieno produktų;“~~ <u>„Valstybės narės tokiomis pačiomis sąlygomis kaip nurodyta 1 pastraipos b ir c dalyse pripažįsta pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacijas.</u> <u>Visas kitas pripažinimo sąlygas nustato valstybės narės.</u> <u>Komisija gali priimti įgyvendinimo taisykles dėl šio sektoriaus keleto šalių gamintojų organizacijų, įskaitant dėl atitinkamų kompetentingų institucijų teiktinos administracinės pagalbos bendradarbiavimui tarp šalių.“</u>

Paiškinimas

Pieno ir pieno produktų sektoriaus įtraukimas į Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 122 straipsnio 1 pastraipos a dalį reikštų pagal Reglamento 124 straipsnio 1 pastraipą galutinį visišką reguliavimą, kuris susilpnintų dabartines ir veikiančias sistemas nacionaliniu lygiu. Kad būtų galima ir toliau pripažinti gamintojų organizacijas pagal valstybių narių teisę ir atsižvelgiant į Sąjungos teisę, taisyklės dėl pieno ir pieno produktų sektoriaus turėtų būti įtrauktos ne į reglamento 122 straipsnio 1 pastraipos a dalį, kaip numatyta, bet į naują įtrauktiną 122 straipsnio 5 pastraipą. Taip bus atsižvelgta į nacionalinius skirtumus ir subsidiarumo principą.

Šiuo atveju tam tikras vienodas taisyklės ES lygiu reikia nustatyti kelete šalių veikiančioms gamintojų organizacijoms. Todėl Komisija įgaliojama pateikti šiam sektoriui vienodas įgyvendinimo taisykles.

Tačiau visas kitas pripažinimo sąlygas nustato valstybės narės. Taip vėlgi bus atsižvelgta į nacionalinius skirtumus ir subsidiarumo principą. Taigi, už visų kitų galimų pripažinimo sąlygų nustatymą atsako tik valstybės narės.

3 pakeitimas*126 a straipsnio 3 pastraipa*

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
II dalies II antraštinės dalies II skyriuje įterpiamas IIa skirsnis: (...) 126a straipsnis Derybos dėl sutarčių sudarymo pieno ir pieno produktų sektoriuje (...) 3. Šiame straipsnyje nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas. Siekiant užtikrinti, kad tokias asociacijas būtų galima tinkamai stebėti, Komisija, priimdama deleguotus teisės aktus, gali priimti tokios asociacijos pripažinimo sąlygoms taikytinas taisykles.	II dalies II antraštinės dalies II skyriuje įterpiamas IIa skirsnis: (...) 126a straipsnis Derybos dėl sutarčių sudarymo pieno ir pieno produktų sektoriuje (...) 3. Šiame straipsnyje nuorodos į gamintojų organizacijas apima ir tokių gamintojų organizacijų asociacijas. Siekiant užtikrinti <u>tinkamą gamintojų organizacijų ir jų asociacijų kontrolę atsižvelgiant į 1 ir 2 dalyje nurodytą derybų dėl sutarčių tvarką, kad tokias asociacijas būtų galima tinkamai stebėti</u> , Komisija, priimdama deleguotus teisės aktus, gali priimti ~~tokios asociacijos pripažinimo sąlygoms taikytinas~~ taisykles.

Paiškinimas

126 a projekto straipsnyje nustatomos derybų dėl sutarčių sudarymo taisyklės pieno ir pieno produktų sektoriuje. Komisijos įgaliojimas priimant deleguotus teisės aktus priimti „tokios asociacijos pripažinimo sąlygoms taikytinas taisykles“ neatitinka projekto 126 a straipsnio struktūros ir todėl jį reikia išbraukti.

Tačiau būtų tikslinga įtraukti taisykles dėl tinkamos tiek gamintojų organizacijų, tiek jų asociacijų kontrolės atsižvelgiant į 1 ir 2 dalyje nustatytas derybas dėl sutarčių sudarymo.

Todėl Komisija pasiūlymo 126 a straipsnio 3 dalies 2 sakinyje turi būti įgaliota priimti teisės aktus dėl gamintojų organizacijų ir jų asociacijų.

4 pakeitimas**NAUJAS 126 b straipsnis**

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	Po 126 a straipsnio įtraukti tokį 126 b straipsnį: <u>„Gamintojų organizacijų asociacijos</u> <u>Pieno ir pieno produktų sektoriaus gamintojų organizacijų asociacija yra steigiamą pripažintų gamintojų asociacijų iniciatyva ir gali vykdyti gamintojų organizacijos veiklą. Tokią asociaciją jos prašymu gali pripažinti atitinkama valstybė narė, jei ji mano, kad asociacija yra pajėgi veiksmingai vykdyti šią veiklą.</u> <u>Komisija šiuo atveju priima įgyvendinimo taisykles dėl keleto šalių gamintojų organizacijų ir keleto šalių gamintojų organizacijų asociacijų, įskaitant dėl atitinkamų kompetentingų institucijų teiktinos administracinės pagalbos šalių bendradarbiavimo atveju.</u> <u>Valstybės narės nustato visas kitas pripažinimo sąlygas.“</u>

Paiškinimas

Taisyklės dėl gamintojų organizacijų asociacijų pripažinimo yra svarbūs aspektai, kurie turėtų būti nustatyti ne deleguotose teisės aktuose, kaip numatoma projekto 126 a straipsnio 3 dalies 2 sakinyje, bet pačiame reglamente.

Šiuo atveju ES lygiu reikia tam tikrų vienodų taisyklių, taikomų kelete šalių veikiančioms gamintojų organizacijoms. Todėl Komisija įgaliojama pateikti šiam sektoriui vienodas įgyvendinimo taisykles.

Tačiau visas kitas pripažinimo sąlygas nustato valstybės narės. Taip vėlgi bus atsižvelgta į nacionalinius skirtumus ir subsidarumo principą. Taigi, už visų kitų galimų pripažinimo sąlygų nustatymą atsako tik valstybės narės.

5 pakeitimas*204 straipsnis*

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
204 straipsnis papildomas šia dalimi: „6. Pieno ir pieno produktų sektoriui 122 straipsnio pirmos pastraipos iiiia punktas, 123 straipsnio 4 dalis, 126a, 177a, 185e ir 185f straipsniai taikomi iki 2020 m. birželio 30 d.“	204 straipsnis papildomas šia dalimi: „6. Pieno ir pieno produktų sektoriui 122 straipsnio pirmos pastraipos ~~iiiia punktas~~ 5 pastraipa, 123 straipsnio 4 dalis, 126a, 126b, 177a, 185e ir 185f straipsniai taikomi iki 2020 m. birželio 30 d.“

Paiškinimas

Žr. 2 ir 4 pakeitimus.

6 pakeitimas*185 f straipsnio 2 pastraipos c punktas*

Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
iii) sutarties trukmė; trukmė gali būti neribota – tokiu atveju nustatomos nutraukimo sąlygos.	iii) <u>sutarties trukmė; trukmė gali būti ribota arba neribota – tokiu atveju nustatomos sutarties nutraukimo ir persvarstymo sąlygos.</u>

Paiškinimas

Pagrindiniai sutarties elementai turi užtikrinti maksimalų lankstumą, kuris būtų vienodai naudingas gamintojams ir perdirbėjams.

2011 m. gegužės 12 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkė
Mercedes BRESSO

2011 m. prenumeratos kainos (be PVM, įskaitant paprastosios siuntos išlaidas)

ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 100 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, spausdintinė versija ir metinis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	1 200 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L serija, tik spausdintinė versija	22 oficialiosiomis ES kalbomis	770 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, L ir C serijos, mėnesinis kaupiamasis skaitmeninis diskas	22 oficialiosiomis ES kalbomis	400 EUR per metus
Oficialiojo leidinio priedas, S serija (Konkursai ir viešieji pirkimai), skaitmeninis diskas, leidžiamas vieną kartą per savaitę	daugiakalbis: 23 oficialiosiomis ES kalbomis	300 EUR per metus
ES oficialusis leidinys, C serija. Konkursai	konkursų kalbomis	50 EUR per metus

Europos Sąjungos oficialųjį leidinį, leidžiamą oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis, galima prenumeruoti bet kuria iš 22 kalbų. Jį sudaro L (teisės aktai) ir C (informacija ir pranešimai) serijos.

Kiekviena kalba leidžiamas leidinys prenumeruojamas atskirai.

Oficialieji leidiniai airių kalba parduodami atskirai, remiantis 2005 m. birželio 18 d. Oficialiajame leidinyje L 156 paskelbtu Tarybos reglamentu (EB) Nr. 920/2005, nurodančiu, kad Europos Sąjungos institucijos laikinai neįpareigojamos rengti ir skelbti visų aktų airių kalba.

Oficialiojo leidinio priedas (S serija. Konkursai ir viešieji pirkimai) skelbiamas viename daugiakalbiame skaitmeniniame diske visomis 23 oficialiosiomis kalbomis.

Pateikę paprastą prašymą *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* prenumeratoriai gali gauti įvairius Oficialiojo leidinio priedus. Apie priedų išleidimą prenumeratoriai informuojami pranešime skaitytojui, kuris skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Pardavimas ir prenumerata

Įvairių mokamų leidinių, tokių kaip *Europos Sąjungos oficialusis leidinys*, galima užsiprenumeruoti mūsų pardavimo biuruose. Pardavimo biurų sąrašą galima rasti internete adresu

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) – tai tiesioginė ir nemokama prieiga prie Europos Sąjungos teisės aktų. Šiame tinklalapyje galima skaityti *Europos Sąjungos oficialųjį leidinį*, susipažinti su sutartimis, teisės aktais, precedentine teise bei parengiamaisiais teisės aktais.

Išsamesnės informacijos apie Europos Sąjungą rasite <http://europa.eu>

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIUKSEMBURGAS

LT